

PIELIKUMI

1. *pielikums.* Kooperācijas un kooperatīvu darbības situācija Latvijā
2. *pielikums.* Kooperatīvās sabiedrības dibināšana
3. *pielikums.* Kooperatīvās sabiedrības reģistrācijai nepieciešamā dokumentācija
4. *pielikums.* Kooperatīvās sabiedrības paraugstatūti
5. *pielikums.* Zviedrijas kooperatīva statūti (paraugs)
6. *pielikums.* Ražotāju organizācijas vai grupas Latvijā
7. *pielikums.* Kooperatīvu grāmatvedības risinājumi

KOOPERĀCIJAS UN KOOPERATĪVU DARBĪBAS SITUĀCIJA LATVIJĀ

Lai veiktu Latvijas kooperācijas un kooperatīvu situācijas analīzi, Latvijas Zemnieku federācija (LZF) ciešā sadarbībā ar Latvijas Lauksaimniecības konsultāciju un izglītības atbalsta centra (LLKC) speciālistiem izstrādāja anonīmu aptaujas anketu, iekļaujot tajā 12 dažāda rakstura jautājumus. Aptaujas dalībnieki atbildēs uz jautājumiem sniedza savas kooperatīvās sabiedrības darbības vērtējumu. Anketa tika izplatīta gan LZF, gan LLKC lauksaimniekiem rīkotajos semināros, lauku dienās, kooperācijas demonstrējumu semināros un citos lauksaimnieku organizāciju pasākumos.

Aptaujas anketa par Jūsu kooperatīvās sabiedrības darbību

1. *Vai Jūs uzticaties*

- kooperatīvajai sabiedrībai (kā uzņēmējsabiedrībai) - Jā Nē
tās grāmatvedībai Jā Nē
izpilddirekcijai (izpilddirektoram) Jā Nē

Pamatojiet - kāpēc, ja neuzticaties _____

2. *Kāds ir Jūsu personīgais ieguldījums kooperatīvajā sabiedrībā?*

- Pamatpajā Apgrozāmos līdzekļos Iekārtās Intelektuālais ieguldījums
Cita veida ieguldījums (minēt - kāds) _____

3. *Pēc Jūsu domām - kam pieder kooperatīvā sabiedrība?*

- Vadībai (priekšniecībai) Tikai Valdei Visiem biedriem Cits variants

4. *Kā Jūs vērtētu kooperatīvās sabiedrības vadības (priekšsēdētāja) darbību?*

- Kooperatīvās sabiedrības darbība pakļauta tikai tās/viņa interesēm
Kooperatīvās sabiedrības darbība pakļauta tikai Valdes interesēm
Kooperatīvās sabiedrības darbība pakļauta visu biedru interesēm
Darbība ir pakļauta kādām citām interesēm un mērķiem

5. *Kāds, Jūsaprāt, būtu labākais produkcijas piegādes veids kooperatīvajai sabiedrībai?*

- Ar kooperatīvās sabiedrības transportu
Ar paša ražotāja (biedra) transportu
Ar gadījuma rakstura transportu
Ar specializētu firmās īrētu transportu

6. *Kā notiek produkcijas pieņemšana kooperatīvajā sabiedrībā?*

- Ar stingrās uzskaites pavadzīmēm
Ar vienkāršām pavadzīmēm
Ar vienkāršu ierakstu reģistrācijas žurnālā
Bez jebkādu dokumentu iesniegšanas
Tiek lietots cits pieņemšanas veids (kāds - konkrēti) _____

7. *Vai nododamajai produkcijai tiek uzstādītas kvalitātes prasības?*

- Jā
Nē
Tikai pēc pircēja pieprasījuma
Piegādā pēc individuāliem ieskatiem
Cits variants (minēt - kāds) _____

8. Kā notiek norēķināšanās par piegādāto produkciju?

- Savlaicīgi
- Nesavlaicīgi
- Saņemot samaksu skaidrā naudā
- Ar pārskaitījumu caur grāmatvedību
- Citādi

9. Kā tiek sadalīti pienākumi kooperatīvās sabiedrības darbības nodrošināšanai?

- Par kooperatīvās sabiedrības ražošanu atbild vadība
- Par kooperatīvās sabiedrības produkcijas realizāciju atbild izpilddirektors
- Cits pienākumu sadalījums (kāds - konkrēti) _____

10. Cik lielu daļu (% vai naudas izteiksmē) Jūs zaudējat no katras realizācijai nodotās produkcijas vienības (litra, kilograma, tonnas utt.) realizācijas izmaksu segšanai?

Ls _____
% _____

11. Kam Jūsu kooperatīvajā sabiedrībā ir priekšrocības produkcijas realizācijā?

- Vadībai
- Valdei
- Tikai biedriem
- Visiem vienādas
- Cits variants

12. Kas nosaka produkcijas realizācijas izmaksas?

- Biedri
- “Nakts” tirgus
- Tirgus cenas
- Produkcijas apgrozījuma lielums caur kooperatīvo sabiedrību
- Citi apstākļi (vai apstākļu kopums)

Aptaujas mērķis - apzināt esošo situāciju, uzklaut kooperatīvu dalībnieku – biedru domas, viedokļus par kooperatīvu darbību, lai sekmīgāk varētu plānot turpmākās darbības kooperācijas un kooperatīvu jautājumu atspoguļošanai un turpmākai kooperatīvu biedru izglītošanai.

Anketa tika izplatīta neierobežotā eksemplāru skaitā. Pirms analīzes uzsākšanas LZF birojs saņēma atpakaļ 100 aizpildītas aptaujas anketas.

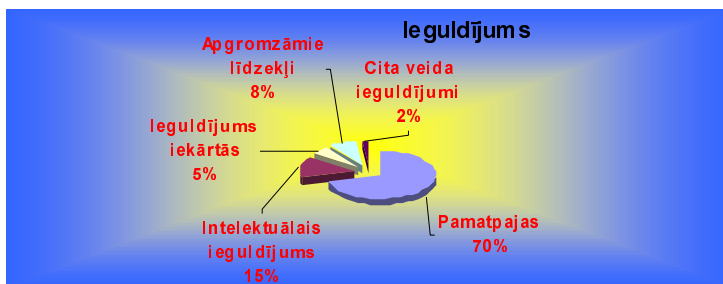
Veicot aptaujas anketu analīzi un sagatavojot secinājumus, izrādījās, ka ne visi kooperatīvo sabiedrību vadītāji un biedri bija izpratuši, kāpēc anketa tika izplatīta un ko tā dos aptaujas veicējiem.

1. jautājumā respondentu atbildes sadalījās apmēram vienādi - 30% uzticas savai kooperatīvajai sabiedrībai, 29% aptaujāto uzticas arī kooperatīva grāmatvedībai, bet tajā pat laikā 1% grāmatvedībai neuzticas pilnīgi, jo uzskata, ka grāmatvedībā “visi gali pazūd ūdenī”, tas nozīmē,

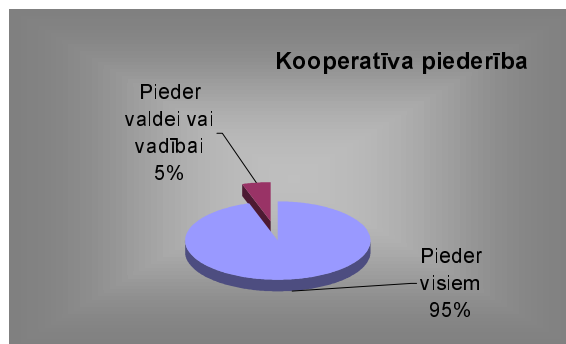
ka šajā gadījumā acīmredzot biedriem nav pārskatāma grāmatvedības uzskaitē un atskaites sapulcēs viņi negūst patiesu, ticamu priekšstatu par grāmatvedības uzskaiti un darbību kooperatīvā. Apmēram 27% respondentu uzticas savas kooperatīvās sabiedrības izpilddirektoram, bet 3% tomēr neuzticas, motivējot, ka personīgi viņu nepazīst, vai norāda uz to, ka neuzticas tāpēc, ka tas ir pašu cilvēks un labāk vēlētos izpilddirektoru no malas.

2. jautājumā respondentu atbildes sadalījās diezgan atšķirīgi, jo apmēram 70% aptaujāto personīgais ieguldījums kooperatīvā ir tikai ar pamatpajām. Savukārt 15% bez pamatpajām vēl ir arī intelektuālais ieguldījums, diemžēl respondenti nepaskaidroja tuvāk, kas jāsaprot ar šo atbildi.

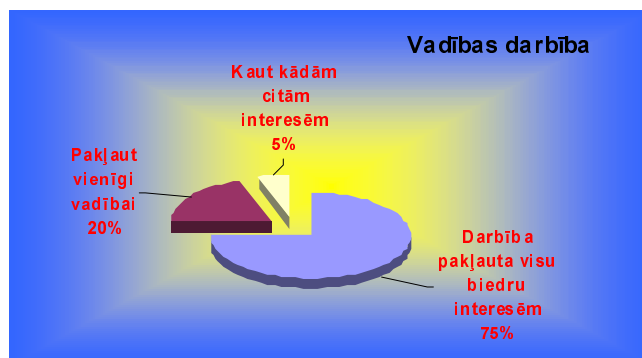

Salīdzinoši maz, tikai apmēram 4 - 5% ir personīgais ieguldījums iekārtās: galvenokārt kolhozu un padomju saimniecību privatizācijas procesā iegūts īpašums tālāk tika ieguldīts kooperatīva izveidē. Apmēram 8 % respondentu ir ieguldījumi apgrozāmajos līdzekļos, kur galvenais norādītais ieguldījuma avots ir procentu atskaitījumi no piegādātās produkcijas kooperatīvam. Tikai 2 % aptaujāto ir norādījuši cita veida ieguldījumus kooperatīvā – galvenokārt tie ir ziedojumi vai cita, ar kooperatīva pamatdarbību nesaistīta piegādāta produkcija realizācijai.

3. jautājumā rezultāts ir ļoti pārlicinošs, jo apmēram 95% respondentu norāda to, ka kooperatīvā sabiedrība pieder visiem biedriem. Atlikušie 5% respondenti uzskata, ka kooperatīvs pieder vadībai vai arī valdei. Citi varianti netiek atzīmēti.

4. jautājumā par uzticēšanos vadībai jeb priekšniecībai aptauja parāda to, ka apmēram 75% respondentu uzskata, ka kooperatīvās sabiedrības darbība ir pakļauta visu biedru interesēm, bet 20 % domā, ka kooperatīva darbība pakļauta vienīgi vadībai kopumā vai tikai valdes priekšsēdētāja interesēm. Savukārt 5% aptaujāto tomēr uzskata, ka kooperatīva darbība ir pakļauta kaut kādām citām interesēm, kas neskar ne vadību, ne priekšniecību, ne arī biedrus.

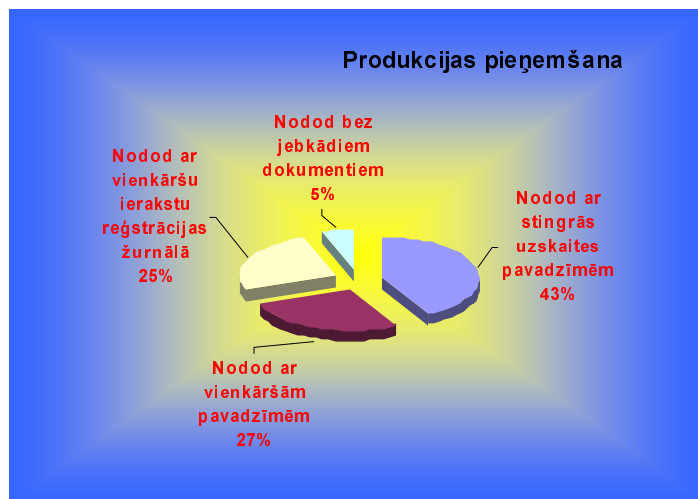
Diemžēl respondenti nenorādīja konkrētāk, ko viņi ar šādu atbildi vēlējas pateikt.

5. jautājumā, kas pēc anketas izstrādātāju domām bija būtisks, jo palīdzētu noskaidrot, cik kooperatīva biedru vēlētos un būtu gatavi piegādāt jebkura veida saražoto produkciju savam kooperatīvam tālākai realizācijai. 65% aptaujāto uzskata, ka vislabākais produkcijas piegādes veids kooperatīvam ir tikai ar kooperatīvās sabiedrības rīcībā esošo transportu, savukārt 25% aptaujāto priekšroku dod produkcijas piegādēm ar

savu (ražotāja) transportu, jo bieži nevar paļauties uz kooperatīva transportu, kas kavējas tehnisku iemeslu dēļ vai arī sadārdzina produkciju. 10% aptaujāto uzskata, ka produkcija kooperatīvam jāpiegādā ar specializētās firmās īrētu transportu, uzticoties tām kā daudz profesionālākām šī pakalpojuma sniedzējām. Respondenti vairākos gadījumos norādīja divus variantus - pirmo un otro, tādējādi jāsecina, ka attiecīgajā kooperatīvā produkcijas piegādes jautājums acīmredzot līdz galam nav atrisināts.

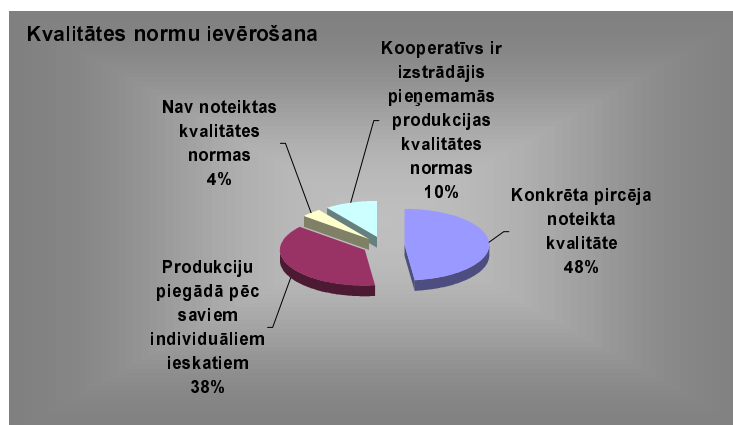
6. jautājumā aptaujas izstrādātāji cerēja saņemt patiesas, diskrētas atbildes, jo šis jautājums ir būtisks un svarīgs jebkuram kooperatīvam, tā iekšējai kārtībai un likuma prasībām atbilstošas grāmatvedības uzskaiti. Mazāk par pusi aptaujāto jeb 40% produkciju nodod ar stingrās uzskaites pavadzīmēm, 26% - ar vienkāršām pavadzīmēm. Šie 66% bažas un uztraukumu nerada, jo ir pamats domāt, ka šajos kooperatīvos ar grāmatvedības uzskaiti, dokumentāciju un samaksu par piegādāto produkciju viss ir kārtībā.

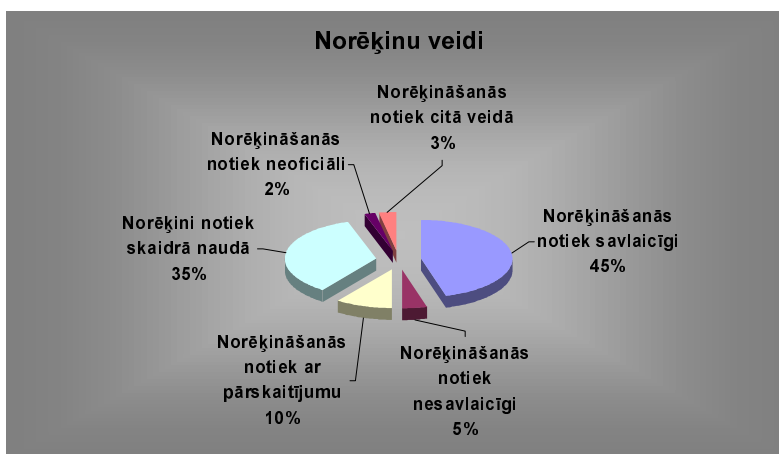
Bažas rada 24% respondentu atbildes, ka par piegādāto produkciju kooperatīvā veic tikai vienkāršu ierakstu reģistrācijas žurnālā. **Secinājums:** šajos kooperatīvos steidzami jāmaina esošā sistēma un piegādes jāveic, noformējot VID apstiprinātās (stingrās vai vienkāršās) pavadzīmes. Galīgi nepieņemams ir 5% respondentu norādītais piegādes veids - produkcijas pieņemšana bez jebkādu dokumentu iesniegšanas. Šādā gadījumā nevar būt nekādas uzticēšanās ne kooperatīva vadībai, ne grāmatvedībai, ne izpilddirekcijai un saprotama arī kooperatīva biedru neticība kooperatīvam vispār. Atlikušie 5% respondentu atzīmē, ka viņu kooperatīvos tiek lietots cits produkcijas pieņemšanas veids, tuvāk neraksturojot, konkrēti kāds.

7. jautājumā par nododamās jeb piegādājamās produkcijas kvalitātes prasībām 48% aptaujāto norāda, ka kvalitātes prasības tiek noteiktas tikai pēc konkrēta pircēja pieprasījuma, iepērkot noteiktu apjomu produkcijas. 38% aptaujāto norāda, ka ikviens kooperatīva biedrs produkciju piegādā pēc saviem ieskatiem. Tas nav pareizi, un attiecīgo kooperatīvu vadībām ir pēdējais brīdis padomāt par nākotnes perspektīvām piegādāt pietiekami liela apjoma produkciju, lielām, pēc kvalitātes prasībām viendabīgām produkcijas partijām.

Respondenti atzīst, kas kvalitātes prasības nosaka tirgus. 4% aptaujāto norāda, ka kooperatīvā kvalitātes prasības nav noteiktas un tās netiek uzstādītas. 10% aptaujāto norāda, ka pats kooperatīvs ir izstrādājis pieņemamās produkcijas kvalitātes normas un lieto attiecīgus standartus konkrētiem lauksaimniecības kultūraugiem. Aptaujātos satrauc tas, ka reizēm dažu biedru piegādātā sliktas kvalitātes produkcija sabojā visu kopējo preču partiju.

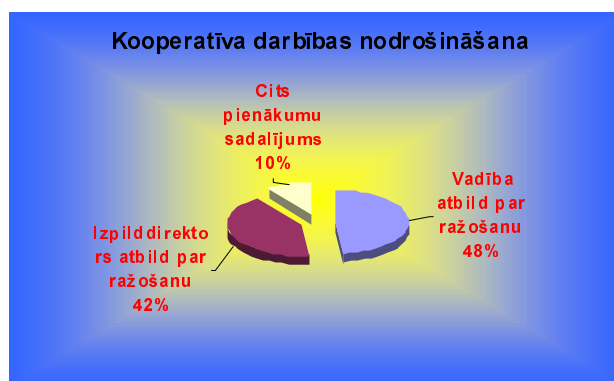

8. **jautājumā** īpaši patiesas atbildes netika gaidītas, jo tas ir “jutīgs”, saistīts ar finansēm, Patīkami apzināties to, ka 91% aptaujāto atzīst, ka norēķināšanās par piegādāto produkciju notiek savlaicīgi. 9% norāda, ka norēķini notiek nesavlaicīgi, bet tomēr ar grāmatvedības starpniecību. Tikai 20% aptaujāto atzīst, ka norēķini notiek ar pārskaitījumu caur kooperatīva

grāmatvedību, bet iespaidīgs skaits - 70 % atzīst, ka norēķini notiek skaidrā naudā uz vietas, nododot produkciju. **Secinājums:** kooperatīva grāmatvedībā un kasē pastāvīgi jābūt pietiekami lieliem skaidras naudas līdzekļiem. Šis norēķinu veids pagarina pieņemšanas, nodošanas un samaksas procesu, iespējama arī negodīga samaksas sistēma. 4 % atzīst, ka norēķināšanās notiek neoficiāli, saņemot samaksu skaidrā naudā. 6 % aptaujāto norāda citu norēķinu veidu, piemēram, skaidrā naudā ik pēc divām nedēļām, vai arī kooperatīvs norēķinās savlaicīgi, bet pilnīgi neoficiāli.

9. **jautājumā** par pienākumu sadali kooperatīva darbības nodrošināšanai 48% aptaujāto atzīmē, ka par kooperatīva ražošanu kopumā atbild visa vadība. Nedaudz mazāk – 42% respondentu atzīmē, ka par saražotās produkcijas realizāciju atbild izpilddirektors. **Secinājums:** abām šīm institūcijām - gan vadībai (lēmēj institūcijai), gan arī izpilddirektoram (izpildinstitūcijai) - kopumā ir jāatbild kā par ražošanu, tā par realizāciju jeb abām institūcijām jābūt cieši saistītām ar šiem procesiem. 10% aptaujāto

norāda citu pienākumu sadalījumu, piemēram: valdei - ražošana un biedriem – realizācija; valdes priekšsēdētājam - ražošana un grāmatvedim vai papildus vēl laborantam - realizācija piena ražošanas un savākšanas kooperatīvā. **Secinājums:** šie pienākumu sadalījumi nav pareizi, kā rezultātā cietīs tikai kooperatīva biedri un kopumā pats kooperatīvs, jo šiem kooperatīvu dalībniekiem jeb darbinieku kategorijām (izņemot valdes priekšsēdētāju) ir jānodarbojas ar specifiskiem uzdevumiem.

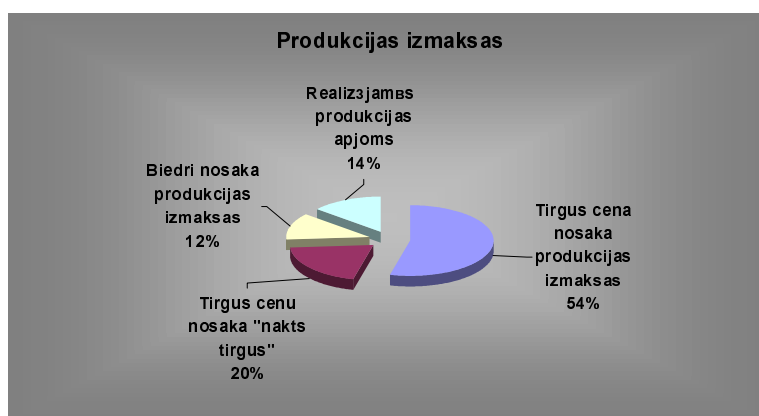
10. **jautājumā** bija salīdzinoši maz sniegto atbilžu. Atbildot, cik lielu daļu naudas izteiksmē (latos) kooperatīva biedrs zaudē no katras nodotās produkcijas vienības, tikai pieci respondenti norādīja konkrētus skaitļus, tajā skaitā četri no viņiem zaudē robežās no Ls 0,02 - 0,025/kg, 1, t. Procentus norāda tikai 22 respondenti, un tie tiek norādīti robežās no 5 līdz 30 % (visvairāk 10 % apmērā). **Secinājums:** kooperatīva biedriem bija grūti atbildēt uz šo jautājumu, jo viņi neveic šādus aprēķinus.

11. jautājumā par to, kam kooperatīvā ir priekšrocības produkcijas realizācijā, 48% norāda, ka tikai biedriem, savukārt 46% - visiem ir vienādas tiesības jeb nevienam nav īpašu priekšrocību produkcijas nodošanā. 6% aptaujāto norāda, ka priekšniecībai vai kādam citam ir priekšrocības nodot produkciju realizācijai. Šie 6% bažas nerada, jo uz kopējā respondentu atbilžu

fona neizskatās pārliecinoši un draudus vispārējai pozitīvai praksei nerada.

12.jautājumā par to, kas nosaka kooperatīvā produkcijas realizācijas izmaksas, vairākums aptaujāto - 54% uzskata, ka to nosaka tirgus cena, savukārt diezgan liela daļa - 20% atzīmē, ka "nakts tirgus". Šis viedoklis ir aplams, jo uz pusi lielākam vajadzētu būt to atbilžu skaitam, kurās minēts, ka tieši biedri (tikai 12 %) nosaka realizācijas izmaksas. Tikai 14% aptaujāto uzskata, ka svarīgākais faktors,

kas iespaido un nosaka realizācijas izmaksas, ir realizējamās produkcijas apjoms caur kooperatīvu. Normāli būtu, ja šie 26% aptaujāto atbildētu, ka ne jau nu "nakts tirgus" nosaka kooperatīva produkcijas realizācijas izmaksas. Aptaujātie neminēja citus apstākļus, kuri varētu noteikt realizācijas izmaksas.

KOOPERATĪVĀS SABIEDRĪBAS DIBINĀŠANA

Latvijas Republikas 05.02.1998.gadā pieņemtā “Kooperatīvo sabiedrību likuma” 8. panta “Kooperatīvās sabiedrības dibinātāji” (1) apakšpunkts nosaka: **kooperatīvo sabiedrību var dibināt fiziskās vai juridiskās personas**. Kooperatīvajā sabiedrībā juridisko personu pārstāv tās pilnvarots pārstāvis.

(2) apakšpunktā noteikts, ka **par kooperatīvās sabiedrības dibinātājiem uzskatāmas personas, kuras parakstījušas kooperatīvās sabiedrības dibināšanas līgumu un tās statūtus, kā arī izdarījušas dibināšanas līgumā paredzēto ieguldījumu** un veikušas citus dibināšanas līgumā noteiktos maksājumus. Kooperatīvās sabiedrības dibinātāji kļūst par tās biedriem ar brīdi, kad sabiedrība tiek reģistrēta Uzņēmumu reģistrā.

(4) apakšpunktā noteikts, ka **kooperatīvās sabiedrības dibinātāju skaits nedrīkst būt mazāks par trim**.

Likuma 10. pantā norādīti nepieciešamie kooperatīvās sabiedrības dibināšanas dokumenti, 12. pantā noteikta kooperatīvās sabiedrības dibināšanas līgumā norādāmo ziņu sagatavošanas secība un apjoms; 13. pants nosaka K/S statūtos norādāmo ziņu secību (sk. 3. pielikumu).

Kad visi dokumenti saistībā ar likuma 10., 12., 13., un 14. pantu ir sagatavoti, jāpaveic vēl ne mazāk grūts uzdevums – **kooperatīvās sabiedrības reģistrācija un darbības uzsākšana**, ko parasti veic ievēlētās kooperatīvās sabiedrības pārvaldes institūcijas, jo to rīcībā ir ar dibināšanu saistītie dokumenti, sabiedrībā ieguldītā manta, visas saistības un tiesības. Pārvaldes institūcijas uzsāk kooperatīvās sabiedrības saimniecisko darbību likumos noteiktajā kārtībā.

16. panta (2) apakšpunktā ir noteikts, ka **kooperatīvās sabiedrības izpildinstitūcija vai dibināšanas sapulces pilnvarota persona 15 dienu laikā pēc dibināšanas sapulces iesniedz Uzņēmumu reģistram attiecīgās kooperatīvās sabiedrības reģistrācijas pieteikumu un šādus dokumentus :**

- kooperatīvās sabiedrības dibināšanas līgumu;
- statūtus;
- dibināšanas sapulces protokolu;
- dokumentus par pamatkapitāla ieguldīšanu - bankas izziņu vai ziņojumu par mantisko ieguldījumu - ar pievienotām mantas pieņemšanas - nodošanas līgumu kopijām. (Pēc likuma 24. panta (3) apakšpunkta).

Saskaņā ar likuma 24. pantu **kooperatīvās sabiedrības pamatkapitāla minimālais lielums ir 2000 latu**. Tuvākajā (pēc izvēles) valsts vai komercbankā vai to filiālē jāatver pagaidu konts **sabiedrības pamatkapitāla ieguldījumam**. Pastāvīgo bankas kontu juridiskai personai bez reģistrētiem statūtiem Uzņēmumu reģistrā nav iespējams atvērt;

- juridiskās personas pārvaldes institūcijas lēmumu par piedalīšanos sabiedrības dibināšanā un šīs juridiskās personas pārstāvjiem izsniegtās pilnvaras;
- kooperatīvās sabiedrības juridisko adresi apstiprinošu dokumentu, kā arī dokumentu, kas apliecina, ka ir samaksāta uzņēmējdarbības reģistrācijas valsts nodeva un maksa par uzņēmējdarbības reģistrācijas publikāciju laikrakstā “Latvijas Vēstnesis”.

Ministru kabineta 1999.gada 6.jūlijā pieņemtie noteikumi Nr.247 (prot.Nr.34, 11.§) - **Noteikumi par uzņēmējdarbības reģistrēšanu** nosaka valsts nodevu par uzņēmējdarbības reģistrēšanu Uzņēmumu reģistrā:

- 1.3. kooperatīvās sabiedrības vai to savienības reģistrēšana - 100 latu.
- 1.4. uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) filiāļu, nodaļu vai pārstāvniecību reģistrēšana :
- 1.4.4. cita uzņēmuma (uzņēmējsabiedrības) filiāles vai pārstāvniecības reģistrēšana - 20 latu.
- 1.5. uzņēmumu (uzņēmējsabiedrību) reorganizācijas reģistrēšana, punktā 1.5.2. citos gadījumos - 50 latu.
- 1.6. reģistrācijas ieraksta izdarīšana Uzņēmumu reģistra žurnālā - 5 latu.
- 7.punkts. – Valsts nodevu maksā pirms reģistrācijas pieteikuma iesniegšanas.

Pamatkapitāla lielumu kooperatīvās sabiedrības reģistrēšanas brīdī nosaka ieguldīto paju vērtību summa. Kooperatīvās sabiedrības izpildinstitūcijai jāatceras arī tas, ka 14 dienu laikā pēc kooperatīvās sabiedrības reģistrācijas Uzņēmumu reģistrā un reģistrācijas apliecības saņemšanas, kooperatīvajai sabiedrībai jāstājas uzskaitē kā nodokļu maksātājam tuvākajā Valsts ieņēmumu dienesta teritoriālajā iestādē pēc reģistrācijas vietas.

KOOPERATĪVĀS SABIEDRĪBAS REĢISTRĀCIJAI NEPIECIEŠAMĀ DOKUMENTĀCIJA

Punkti un nosacījumi, kuriem jābūt kooperatīva statūtos

Dibinātāju skaits, vārds, uzvārds	Valdes lēmums par trīs pilnvarotajiem
Balsojuma rezultāti	Dibinātāju saraksts
Lēmums par sabiedrības dibināšanu	Vadības saraksts
Lēmums par statūtu pieņemšanu	Dokuments par valsts nodevu
Lēmums par valdes/padomes ievēlēšanu	Pases kopijas
Lēmums par revīzijas institūcijas ievēlēšanu	Profesijas apliecinājoši dokumenti
Protokola paraksti	Juridiskās adreses dokuments
	Juridisko personu pilnvarojums
	Vārda <i>Latvija</i> saskaņojums
	Ārvalsts organizācijas statūti
<hr/>	
Nosaukums / tā atšķirība /	Nosaukuma saīsinājums
Simbolika	Darbības teritorija
Adrese	Darbības mērķis
Darbības uzdevumi	Darbības metodes
Biedru uzņemšanas noteikumi	Biedru izslēgšanas noteikumi
Biedru tiesības	Biedru pienākumi
Biedra kandidāta institūts	Biedru izglītība
Biedra profesionālās kvalifikācijas pakāpe	Biedra radošās izaugsmes pakāpe
Kopsapulces kompetence	Kopsapulces lēmumu pieņemšanas kārtība
Valdes/padomes uzbūve	Valdes/padomes sastāvs
Valdes/padomes ievēlēšanas kārtība	Valdes/padomes kompetence
Valdes/padomes lēmumu pieņemšanas kārtība	Valdes/padomes pilnvaru termiņš
Kurš var pirkt/pārdot kustamo, nekustamo īpašumu	Revīzijas institūcijas uzbūve
Revīzijas institūcijas sastāvs	Revīzijas institūcijas ievēlēšanas kārtība
Revīzijas institūcijas kompetence	Revīzijas lēmumu pieņemšanas kārtība
Revīzijas institūcijas pilnvaru termiņš	Tiesiskās attiecības ar teritoriālajām struktūrvienībām
Teritoriālās struktūrvienības juridiskās personas tiesības	Finansu līdzekļu iegūšanas kārtība
Finansu līdzekļu izlietošanas kārtība	Pašlikvidēšanās kārtība
Mantas un finansu līdzekļu izlietošana, ja kooperatīvo sabiedrību likvidē	Statūtus parakstījuši 3 pilnvarotie

4. pielikums

Kooperatīvās sabiedrības “_____” statūti
reģistrēti Latvijas Republikas
Uzņēmumu reģistrā
200__gada “___” _____
Nr. _____

KOOPERATĪVĀS SABIEDRĪBAS

“_____”

STATŪTI

“PARAUGSTATŪTI”

Statūti pieņemti
K/S “_____”
biedru kopsapulcē 200__ gada __. ____
Protokols Nr. 1

1. VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

1.1. Kooperatīvā sabiedrība “_____” ir brīvprātīga fizisko un juridisko personu apvienība ar mainīgu biedru sastāvu un kapitālu, kuras mērķis ir apmierināt savu biedru saimnieciskās un sociālās vajadzības, kā arī veicināt viņu sabiedrisko darbību, materiālās labklājības un kultūras līmeņa celšanos.

1.2. Kooperatīvā sabiedrība “_____” (tālāk tekstā K/S) ir uzņēmēj sabiedrība ar juridiskās personas tiesībām.

1.3. K/S iegūst juridiskas personas tiesībspēju ar brīdi, kad tā tiek reģistrēta Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā, tai ir patstāvīga bilance, zīmogs ar tās simboliku un nosaukumu, norēķinu konti Latvijas un ārzemju bankās.

1.4. K/S juridiskā adrese: Pilsēta / pagasts
Rajons
Latvijas Republika
LV -

1.5. K/S darbības termiņš – nav ierobežots.

1.6. K/S atbildības norobežošana.

K/S atbild par savām, kā arī K/S izveidoto saimniecisko uzņēmumu, filiāļu un citu formējumu saistībām ar visu tai piederošo īpašumu atbilstoši spēkā esošajai likumdošanai. K/S neatbild par valsts un citu personu, tajā skaitā, savu biedru saistībām. Valsts neatbild par K/S saistībām.

2. KOOPERATĪVĀS SABIEDRĪBAS DARBĪBAS MĒRĶI UN UZDEVUMI

2.1. K/S darbības mērķis – veicināt biedru ekonomiskās intereses caur _____ piemēram: dārzeņu, sakņu, kartupeļu, augļu, ogu, puķu un citas lauksaimniecības produkcijas ražošanu, pārstrādi un pārdošanu, kuru ražo un _____ sabiedrības biedri vai kas ir iepirkta no citiem ražotājiem.

2.2. K/S var veidot savas struktūrvienības un filiāles, kā arī dibināt savus uzņēmumus un citus savai darbībai nepieciešamus veidojumus; ieviest jaunākās tehnoloģijas ražošanas, pārstrādes un realizācijas procesā.

2.3. K/S piedalās valsts produktu ieguves, pārstrādes, realizācijas un tirdzniecības politikas koordinēšanā.

2.4. K/S paredz iespēju iesaistīties produktu eksportā un K/S darbībai nepieciešamo materiālu un citu resursu importā, veidojot šo pasākumu veikšanai nepieciešamas struktūrvienības ka Latvijas Republikā, tā arī ārzemēs.

2.5. Savas darbības tālākai sekmēšanai K/S var veidot kopuzņēmumus, iesaistot ārzemju kooperatīvus, uzņēmumus, fondus un citus formējumus, saņemot investīcijas, citus finansējumus, materiāltehniskos un intelektuālos resursus.

2.6. Uzņēmumi, filiāles, pārstāvniecības un citi formējumi darbojas K/S vārdā uz nolikumu pamata, ko apstiprina K/S valde.

Ja uzņēmumiem, filiālēm un pārstāvniecībām Latvijas teritorijā nav juridiskas personas statusa, tad filiāles un pārstāvniecības vadītājs rīkojas uz K/S valdes pilnvaras pamata. Citu valstu teritorijā uzņēmumiem, filiālēm un pārstāvniecībām var būt juridiskas personas tiesības. K/S var iestāties citas statūtsabiedrības un līgumsabiedrības, saglabājot savu juridisko un saimniecisko patstāvību.

2.7. Organizēt iegūto produktu un to izstrādājumu realizāciju Latvijā, kā arī eksportu uz ārzemēm. Veikt savstarpēji izdevīgas eksporta un importa operācijas labākai biedru servisa apkalpošanai.

2.8. Savas darbības sekmēšanai nomāt valsts, pašvaldību, fizisko un juridisko personu īpašumu, ieskaitot ilgtermiņa nomu.

2.9. Sekmēt kredītu piesaisti produkcijas ražošanai, pārstrādei un realizācijai.

2.10. Sadarboties ar radnieciskām organizācijām Latvijā un ārzemēs.

3. K/S TIESĪBAS

Sabiedrībai ir visas tās juridiskās personas tiesības, ko paredz Latvijas Republikas likumdošana :

3.1. Dibināt lauksaimniecības produktu ražošanas, ieguves un pārstrādes, transporta, realizācijas un tirdzniecības uzņēmēj sabiedrības, eksporta un importa uzņēmumus; veidot informācijas, izglītības un citus servisa dienestus.

3.2. Pēc lūguma konsultēt visos tās darbības virzienos, pieaicinot nepieciešamos speciālistus.

3.3. Organizēt sanāksmes un citus izglītojošus pasākumus, izplatīt izziņas literatūru par sabiedrības darbības virzieniem.

3.4. Piedalīties starpvalstu sanāksmēs un kongresos par K/S darbības tematiku.

3.5. K/S galvenais pienākums ir nodrošināt biedru šajos statūtos noteikto tiesību realizāciju, kuras nav pretrunā ar Latvijas Republikas likumdošanu.

4. K/S BIEDRI, VIŅU PIENĀKUMI UN TIESĪBAS. IESTĀŠANĀS UN IZSTĀŠANĀS

4.1. Par K/S biedriem var kļūt fiziskas un juridiskas personas, kas sasniegušas 18 gadu vecumu, kuras K/S darbības apgabalā nodarbojas ar _____ un citas lauksaimniecības produkcijas ražošanu, _____ / kā arī tie, kuri nodarbojas ar šādu ražošanu ārpus K/S darbības apgabala (šādi atsevišķie gadījumi jāizskata K/S) un rakstiski izteikuši vēlēšanos būt par K/S biedru, atzīst un ieveros šos statūtus.

4.2. Personām, kas vēlas kļūt par K/S biedriem ir jāiesniedz iesniegums K/S valdei, kurā jāatspoguļo:

- vēlēšanās iestāties K/S;
- sava piekrišana K/S statūtiem un gatavība tos ievērot;
- rakstiska informācija par savu pašreizējo darbību un priekšlikumi tālākai sadarbībai.

4.3. Persona, kas vēlas iestāties kooperatīvajā sabiedrībā un kļūt par tās biedru, sabiedrības statūtos noteiktajā kārtībā un apmērā kārto ar iestāšanos saistītos maksājumus, kā arī izdara iemaksu sabiedrības pamatkapitālā un norāda nepieciešamās ziņas. Rakstveida pieteikums par iestāšanos kooperatīvajā sabiedrībā Valdei jāizskata trīs mēnešu laikā no tā iesniegšanas dienas. Valdes lēmumi par jaunu biedru uzņemšanu jāapstiprina biedru kopsapulcei.

4.4. Biedru tiesības un pienākumi sākas ar brīdi, kad pieņemts lēmums par viņu uzņemšanu K/S.

4.5. Biedri, iestājoties K/S, pirms dibināšanas kopsapulces iemaksā noteiktu iestāšanās naudu Ls _____ apmērā.

4.6. Dibinātāji iemaksā vienas pajas vērtību Ls _____ apmērā.

4.7. Biedra tiesības un pienākumi ir spēkā ar brīdi, kad valde pieņēmusi lēmumu par viņa uzņemšanu kooperatīvajā sabiedrībā. Ja mēneša laikā no šā brīža biedrs nav pilnībā nokārtojis statūtos paredzētos ar iestāšanos saistītos maksājumus vai kopsapulce nav apstiprinājusi valdes lēmumu par biedra uzņemšanu, šis lēmums atzīstams par spēkā neesošu un izdarītās iemaksas atmaksājamas to maksātājam.

4.8. K/S biedram sabiedrībā jāpiedalās ar ieguldījuma iemaksu. Tās lielumu katram biedram nosaka valde, ņemot vērā katras saimniecības ražošanas apjomus.

4.9. K/S biedrs ieguldījuma iemaksas veic šādā veidā:

- kā kopsapulces noteiktos procentu atskaitījumus no sabiedrības biedriem izmaksājamās summas atbilstoši viņu izmantoto kooperatīvās sabiedrības sniegto pakalpojumu apjomam;
- līdz nomaksas saistības tiek pilnībā izpildītas.

4.10. Ieguldījuma iemaksas atmaksāšana.

Izslēgtajam biedram nav tiesību saņemt atpakaļ ieguldījuma iemaksu vai peļņas daļu, kuru izmaksā K/S biedriem atbilstoši viņu izmantoto kooperatīvās sabiedrības pakalpojumu apjomam, kā arī viņš zaudē jebkuras tiesības uz daļām sabiedrības aktīvos.

Ja biedrs ir miris vai no sabiedrības izstājas, sakarā ar _____ ražošanas izbeigšanu, viņš ir tiesīgs izņemt veikto ieguldījuma iemaksu, ko izmaksā 1 gada laikā pēc izstāšanās no sabiedrības. Ja biedrs aizgājis no sabiedrības, tam par ieguldījuma iemaksas atgriešanas kārtību lemj valde.

4.11. Samaksai biedriem par piegādāto produkciju jānotiek pēc tās realizācijas pircējam vēlākais 30 dienu laikā pēc tam, kad no pircēja saņemta samaksa par produkciju. Sabiedrība ir tiesīga ieturēt kopsapulce noteikto procentu no samaksas apjoma, bet ne vairāk par to summu, kāda noteikta (4.8.), lai segtu nenomaksāto ieguldījuma iemaksas daļu.

4.12. Biedrs var piedalīties K/S atsevišķo kooperatīvo uzņēmumu, filiāļu un citu formējumu veidošanā. Viņa ieguldījumu šajā gadījumā nosaka šo uzņēmumu vai citu formējumu nolikumi un statūti.

4.13. Par zaudējumiem, kas biedra rīcības rezultātā radušies K/S, valstij, citiem biedriem vai trešajai personai, biedrs atbild Civillikuma un citu spēkā esošo likumdošanas aktu noteiktajā kārtībā.

5. K/S BIEDRU PIENĀKUMI

5.1. Piegādāt sabiedrībai realizācijai 100% (75%) no saražotās lauksaimniecības produkcijas apjoma. Izpildīt valdes lēmumu prasības, kas skar produkcijas standartizāciju, iepakojšanu un pārvadāšanu.

5.2. Pildīt sabiedrības statūtos paredzētos pienākumus, pārvaldes un revīzijas institūciju lēmumus.

5.3. Savlaicīgi izpildīt saistības, kas attiecas uz darba ieguldījumu, ka arī mantisko un finansiālo līdzdalību sabiedrības darbībā statūtos noteiktajā kārtībā.

5.4. Saudzēt sabiedrības mantu, kā arī ziņot valdei vai revīzijas komisijai (revidentam) par konstatēto mantas izsaimniekošanu vai nesaimniecisku rīcību un veikt attiecīgus pasākumus šādu pārkāpumu novēršanai.

5.5. Esošo K/S uzņēmumu likvidēšanas, kā arī nekustamo īpašumu atsavināšanas gadījumos informēt valdi par realizējamo mantu un tās realizācijas noteikumiem.

5.6. Savlaicīgi atbildēt uz K/S jautājumiem un pieprasījumiem.

6. K/S BIEDRU TIESĪBAS

6.1. K/S biedra tiesības ir piedalīties K/S pārvaldē šo statūtu noteiktajā kārtībā.

6.2. Izmantot K/S pakalpojumus un prasīt pasūtījumu savlaicīgu izpildi.

6.3. Ierosināt jautājumu apspriešanu padomē, valdē, revīzijas komisijā un kopsapulcē.

6.4. Iepazīties ar kopsapulces darba kārtību un gada pārskatu.

6.5. Prasīt savu interešu aizstāvību un uzticēto saimniekošanas noslēpumu neizpaušanu.

7. K/S BIEDRU IZSTĀŠANĀS UN IZSLĒGŠANAS KĀRTĪBA

7.1. Biedrs no K/S var izstāties :

- iesniedzot valdei rakstveida iesniegumu. Biedrs nevar pieteikt izstāšanos, kad pieņemts lēmums par kooperatīvās sabiedrības likvidāciju.
- nododot savas tiesības un pienākumus pēctecim, iesniedzot valdei par to abpusēju rakstveida iesniegumu. Līdz ar valdes lēmumu par jaunā biedra uzņemšanu līdzšinējais biedrs uzskatāms par izstājušos un viņa pienākumi un tiesības pāriet jaunajam biedram. Šajā gadījumā iestāšanās nauda nav jāmaksā.

7.2. Biedru no K/S var izslēgt, ja:

- biedrs nepilda statūtu prasības, kopsapulces, padomes un valdes lēmumus un rīkojumus;
- biedra darbība rada sabiedrībai morālus un materiālus zaudējumus.

Jautājumu par biedra izslēgšanu lemj kopsapulce. Ja kopsapulces darba kārtībā ir iekļauts jautājums par biedra izslēgšanu, valdei tas jāpaziņo ieinteresētajam biedram ar īpašu pavēsti. Pirms balsošanas kopsapulcei jāuzklausā minētā biedra paskaidrojumi, ja viņš to vēlas. Neierašanās uz kopsapulci neatbrīvo biedru no atbildības. Izslēgšanas gadījumā biedram šo statūtu 7.4. apakšpunkta noteiktajā kārtībā izmaksājama viņa paja.

7.3. Neatkarīgi no izstāšanās vai izslēgšanas iemesla bijušais biedrs līdz izstāšanās dienai atbild par K/S un tās struktūrvienību darbību, kurās viņš ir darbojies.

7.4. Bijušajam biedram, kurš izstājies vai izslēgts no K/S, atbilstoši biedru reģistrācijas grāmatā norādītajai vērtībai, gada laikā pēc kārtējā darbības gada pārskata apstiprināšanas izmaksājama viņa paja. No šīs summas K/S var ieturēt savu prasījumu apmierināšanai nepieciešamo summu zaudējumu segšanai.

7.5. Izslēgtais biedrs var lūgt viņu no jauna uzņemt nākamajā kopsapulcē, ja viņš ir novērsis izslēgšanas iemeslus.

7.6. Ar brīdi, kad pieņemts lēmums par izstāšanos vai izslēgšanu, biedrs zaudē tiesības piedalīties biedru kopsapulcē un darboties citu institūciju sastāvā. Bijušais biedrs atbild par K/S darbību līdz izstāšanās dienai.

7.7. Kooperatīvās sabiedrības biedra nāves gadījumā paja tiek mantota. Ja mantinieki K/S valdei iesniedz pieteikumu par iestāšanos sabiedrībā, viņi kļūst par K/S biedriem un iegūst visas biedra tiesības un pienākumus, izņemot mirušā biedra amatus K/S institūcijās. Valdes pienākums ir izdarīt attiecīgus grozījumus biedru reģistrā. Iestāšanās maksu mantinieki nemaksā.

7.8. K/S valde kārtā biedru reģistru, kurā norāda:

- biedra vārdu, uzvārdu, personas kodu, pilsonību, pases datus un adresi. Ja biedrs ir juridiska persona - tās nosaukumu, reģistrācijas apliecības numuru, adresi, norēķinu kontu, pilnvarotā pārstāvja vārdu un uzvārdu, amatu, adresi, personas kodu un pases datus;
- datumu, kad biedrs uzņemts kooperatīvajā sabiedrībā;
- biedram piederošo pamatpajas lielumu;
- izmaiņas, kas notikušas ar pajām;
- datumu, kad biedrs izstājies, izslēgts vai miris (juridiska persona - beigusi savu darbību), kad izbeigusies biedra atbildība un notikusi galīgā norēķināšanās ar bijušo biedru;
- biedru reģistrā var ierakstīt arī citus datus, ja biedru kopsapulce pieņēmusi attiecīgu lēmumu.

8. K/S KAPITĀLI

8.1. K/S kapitāli ir

- pamatkapitāls - materiālie un naudas resursi, kurus veido visu sabiedrības biedru paju vērtību kopsumma;
- rezerves kapitāls;
- speciālie kapitāli.

8.2. K/S pamatkapitāls ir mainīgs. Tā vērtība ir atkarīga no biedru skaita.

8.3. Kooperatīvās sabiedrības pamatkapitāla minimālais lielums ir Ls 2000,- (divi tūkstoši latu). Ja pamatkapitāls samazinās un ir mazāks par statūtos noteikto minimālo lielumu, valde triju mēnešu laikā sasauca biedru kopsapulci, kurā tiek lemts par sabiedrības tālāko darbību.

8.4. K/S pamatkapitāla palielināšanas kārtība.

K/S pamatkapitāls var palielināties

- uzņemot K/S jaunus biedrus, kuri iegulda savas pajas;
- paaugstinot paju vērtību, ko nosaka ar kopsapulces lēmumu;

8.5. K/S pamatkapitāla samazināšanās kārtība.

K/S pamatkapitāls var samazināties:

- zaudējumu segšanai samazinot katras pajas vērtību tikai ar kopsapulces lēmumu;
- biedriem šo statūtu noteiktajā kārtībā izstājoties no K/S.

8.5.1. K/S pajas

K/S pajas ir katra biedra īpašuma daļa K/S pamatkapitālā.

Katram biedram ir viena paja, kas nodrošina vienu balsi K/S kopsapulcē.

8.5.2. Pajas savā īpašumā var iegūt K/S biedri, kuri naudā vai mantā iegulda līdzekļus, kas atbilst pajas nominālvērtībai. Ieguldot paju mantā, tās vērtību nosaka, vienojoties valdei ar ieguldītāju.

9. K/S REZERVES KAPTĀLS

9.1 K/S var veidot rezerves kapitālu, kuru ar biedru kopsapulces lēmumu izmanto sabiedrības zaudējumu segšanai.

9.2. Rezerves kapitālu veido atskaitījumi no peļņas vismaz 40% apmērā pēc nodokļu nomaksas, līdz rezerves kapitāls sasniedz vismaz pusi no pamatkapitāla summas. Ja rezerves kapitāls kļūst mazāks par pusi no pamatkapitāla, šie atskaitījumi ir atjaunojami. Ar biedru kopsapulces lēmumu rezerves kapitālā var ieskaitīt arī lielāku peļņas daļu.

10. K/S SPECIĀLIE KAPITĀLI

Speciālos kapitālus veido sevišķiem mērķiem, tajā skaitā K/S uzņēmumu un citu formējumu dibināšanai un to saimnieciskās darbības sekmēšanai. Lēmuma pieņēmējs nosaka to uzkrāšanas, glabāšanas un izlietošanas kārtību un veidu. Speciālos kapitālus var veidot arī atsevišķas biedru grupas uz valdes lēmuma pamata, par ko veicama atsevišķa uzskaitē.

11. K/S PĀRVALDES STRUKTŪRA

K/S augstākā pārvaldes institūcija ir kopsapulce. Ir kārtējās un ārkārtas kopsapulces. Kopsapulču starplaikos pārvaldes funkcijas, kā arī kopsapulces deleģētās izpildfunkcijas šajos statūtos noteiktās kompetences ietvaros pilda padome un/vai valde. Dažādu jautājumu noskaidrošanai un speciālu uzdevumu veikšanai var dibināt īpašas komisijas, kuras darbojas uz valdes/padomes apstiprinātu nolikumu pamata.

13. K/S KOPSAPULCE

13.1. Tiesības piedalīties biedru kopsapulcē ir visiem sabiedrības biedriem, bet balsstiesības ir vienīgi tiem biedriem, kas ir pilnībā nokārtojuši iestāšanās maksājumus un ieguldījuši pamatpaju.

13.2. Kārtējā kopsapulce. Kārtējo kopsapulci valde vai padome sasauc katru gadu ne vēlāk kā 3 mēnešus pēc darbības gada beigām, lai :

- izskatītu un apstiprinātu gada pārskatu un budžetu;
- statūtos noteiktajā kārtībā ievēlētu pārvaldes un kontroles institūcijas;
- lemtu par citiem ar K/S darbību saistītiem jautājumiem, kas prasa kopsapulces lēmumu.

13.3. Ārkārtas kopsapulce.

Ārkārtas kopsapulci sasauc padome vai valde :

- pēc sava ieskata vai
- pēc revīzijas komisijas pieprasījuma, vai
- pēc desmitās daļas biedru pieprasījuma, vai
- pēc uzraudzības iestāžu pieprasījuma, vai
- pēc padomes pieprasījuma

13.4. Pieprasot ārkārtas kopsapulces sasaukšanu, jāpaziņo sasaukšanas iemesli un darba kārtība. Kopsapulce sasaukama mēneša laikā, skaitot no dienas, kad šis pieprasījums iesniegts padomei vai valdei.

13.5. Kopsapulces tiesības.

Kopsapulce var izšķirt visus ar K/S darbību saistītos jautājumus, bet tikai kopsapulcei ir tiesības:

- pieņemt un grozīt statūtus;
- ievēlēt (un atcelt) padomes, valdes priekšsēdētāju un revīzijas komisiju, padomes un valdes locekļus no K/S biedriem ar stāžu ne mazāku kā 1 gads, izņemot dibinātājus;
- apstiprināt pagājušā darbības gada pārskatu un bilanci, kā arī budžetu un darbības plānu tekošajam gadam;
- sadalīt pārskata gada peļņu, rezerves kapitāla veidošanu un citus finansējumus;
- lemt par K/S darbības izbeigšanu;
- izskatīt sūdzības par pārvaldes institūciju locekļiem;
- lemt par biedru uzņemšanu vai biedru izslēgšanu no K/S;
- noteikt zaudējumu segšanas kārtību;
- lemt par speciālu kapitālu veidošanu;
- noteikt atalgojumu padomei un valdei, izdevumu segšanas kārtību revīzijas komisijas darbībai.

13.5. Kopsapulces sasaukšanas kārtība.

13.5.1. Par kopsapulces sasaukšanu K/S biedriem paziņojumi jāsaņem vismaz 1 mēnesi pirms tās norises. Paziņojumā jānorāda kopsapulces vieta un darba kārtība.

13.5.2. Kopsapulcē izskata vienīgi tos jautājumus, kas paredzēti iepriekš izsludinātajā darba kārtībā. Jautājumi, kurus biedri vēlas apspriest kopsapulcē, iesniedzami valdei rakstiski ne vēlāk kā 1 mēnesi pirms kopsapulces. Ja jautājumu ierosinājuši 1/10 biedru, tad valdei tas noteikti jānodod apspriešanai kopsapulcē līdz ar savu slēdzienu.

13.5.3. Kopsapulce ir pilntiesīga, ja tajā piedalās ne mazāk kā puse K/S biedru. Jautājumus par statūtu grozīšanu un K/S darbības izbeigšanu var lemt, ja kopsapulcē piedalās ne mazāk kā 2/3 no reģistrētajiem biedriem. Ja ierodas mazāk par nepieciešamo biedru skaitu, tad ne vēlāk kā desmitajā dienā valdei jāizziņo jauna kopsapulce, kurai jānotiek ne agrāk kā 15 un ne vēlāk kā 30 dienas pēc izziņošanas. Šī kopsapulce ir pilntiesīga, un tās lēmumi ir spēkā ar jebkuru biedru skaitu. Atkārtotajā kopsapulcē apspriežami tikai tie jautājumi, kas iekļauti pirmās kopsapulces dienas kārtībā un palikuši neizlemti.

13.5.4. Kopsapulci atklāj padomes vai valdes priekšsēdētājs vai persona, kas viņu aizvieto. Kopsapulces delegāti no sava vidus ievēl kopsapulces vadītājus un kopsapulces darba komisijas.

13.6. Lēmumu pieņemšanas kārtība.

13.6.1. Kopsapulcē katram biedram (delegātam) ir viena balss.

13.6.2. Balsošana notiek atklāti, bet, ja 1/5 biedru (delegātu) pieprasa aizklātu balsošanu, tad jāorganizē aizklāta balsošana par izvirzīto jautājumu.

13.6.3. Kopsapulces lēmumi ir saistoši visiem K/S biedriem neatkarīgi no viņu piedalīšanās kopsapulcē.

13.6.4. Kopsapulces vadītāji atbild par kopsapulces lēmumu un citu dokumentu pareizu ierakstīšanu protokolā. Protokolā jānorāda, ar kādu balsu vairākumu pieņemti lēmumi. Protokola pareizību ar saviem parakstiem apliecina kopsapulces vadītāji.

14. SABIEDRĪBAS PADOME

14.1. Padome pārstāv biedru intereses kopsapulču starplaikā, izstrādā K/S stratēģiju, attīstības plānu.

14.2. Padomes sastāvu veido biedru izvirzītie pārstāvji, kurus ievēl kopsapulcē uz 3 gadiem.

14.2.1. Padomes locekļu skaits ir atkarīgs no pārstāvēto biedru un rajonu skaita K/S.

14.3. Padomes uzdevumi:

- pastāvīgi kontrolēt valdes darbību;
- izvērtēt valdes iesniegto gada pārskatu, budžeta projektu, kā arī valdes priekšlikumus par peļņas sadali un līdz ar savu atzinumu iesniegt apstiprināšanai biedru kopsapulcei;
- izskatīt lēmumu projektus jautājumos, kas ir biedru kopsapulces kompetencē;
- apstiprinātā budžeta ietvaros noteikt valdes priekšsēdētāja un valdes locekļu atalgojumu.

14.4. Padomes tiesības:

- jebkurā laikā pieprasīt no valdes pārskatu par sabiedrības stāvokli;
- pārbaudīt sabiedrības mantu;
- dot savu piekrišanu svarīgu jautājumu izlemšanai valdē;
- pēc vienas trešdaļas biedru motivēta pieprasījuma pārbaudīt valdes darbu;
- uzdot valdei vai pašai padomei sasaukt kopsapulci, ja to prasa K/S intereses;
- sniegt ziņojumu kopsapulcei ar savu vērtējumu par sabiedrības darbību un valdes ziņojumu, kā arī izteikt priekšlikumus par sabiedrības darbības uzlabošanu;
- lemt par valdes locekļu atsaukšanu un jaunu valdes locekļu apstiprināšanu.

14.5. Padomes sēdes sasauc padomes priekšsēdētājs pēc vajadzības, bet ne retāk kā reizi ceturksnī. Arī valdei un katram padomes loceklim ir tiesības pieprasīt padomes sēdes sasaukšanu, to motivējot. Ja padomes priekšsēdētājs sēdi nesasauc divu nedēļu laikā, tad to izdara ierosinātais.

14.6. Padome ir lemttiesīga, ja sēdē piedalās vairāk nekā puse padomes locekļu. Lēmumus pieņem ar vienkāršu balsu vairākumu. Sēdes protokolu paraksta visi klātesošie padomes locekļi.

14.7. Ja kāds no padomes locekļiem balso pret kādu lēmumu un paliek mazākumā, viņš par pieņemto lēmumu nav atbildīgs un ir tiesīgs pieprasīt atzīmēt savu īpašo viedokli protokolā.

15. SABIEDRĪBAS VALDE

Valde ir K/S izpildinstitūcija. Valdes sēdes pēc vajadzības sasauc un vada valdes priekšsēdētājs vai vietnieks, bet ne retāk kā vienu reizi mēnesī.

15.1. Valde ir tiesīga lemt visus ar sabiedrības darbību saistītos jautājumus, kuri neprasa biedru kopsapulces vai padomes lēmumus.

15.2. Valdes sastāvs. Sabiedrības valde sastāv no priekšsēdētāja, 1 vietnieka un 5 valdes locekļiem. Valdes priekšsēdētāju un valdes locekļus ievēl kopsapulcē uz 3 (trīs) gadiem.

15.3. Valdes tiesīgums.

15.3.1. Valde ir lemttiesīga, ja tās sēdē piedalās valdes priekšsēdētājs vai viņa prombūtnes laikā - vietnieks un puse no valdes locekļiem. Valdes sēdes protokolus paraksta visi klātesošie valdes locekļi. Valde pieņem lēmumus ar vienkāršu balsu vairākumu.

15.3.2. Ja valdes loceklis nepiekrīt valdes lēmumam un balso pret, viņa īpašo viedokli fiksē protokolā un viņš nav atbildīgs par pieņemto lēmumu.

15.3. Valdes pienākumi.

15.3.1. Atbilstoši šiem statūtiem veikt K/S darbības vadību, virzot to uz K/S mērķu un uzdevumu sasniegšanu.

15.3.2. Valdei ir visas K/S izpildinstitūcijas tiesības, kuras šajos statūtos nav noteiktas kā vienīgi kopsapulces kompetencē, tajā skaitā:

- nodrošināt grāmatvedības uzskaiti atbilstoši Latvijas Republikas likumam “Par grāmatvedību”, sastādīt gada pārskatu, bilanci, budžetu, darbības plānu;
- gada budžeta ietvaros pieņemt K/S dienesta darbiniekus, noteikt tiem pienākumus un algu, kā arī atteikt tiem;
- izstrādāt un apstiprināt nolikumus, kas reglamentē K/S sastāvā esošo uzņēmumu un citu formējumu dibināšanas kārtību un darbību;
- pirkt un pārdot nekustamo un kustamo mantu apstiprinātā gada budžeta un darbības plāna ietvaros;
- apdrošināt K/S mantu;
- K/S vārdā slēgt līgumus ar valsts un pašvaldību iestādēm, kooperatīviem, valsts uzņēmumiem, juridiskām un privātām personām statūtos noteiktās darbības sfērās;
- izsniegt pilnvaras, sūdzēt un atbildēt tiesā;
- sasaukt kopsapulces;
- sniegt valsts iestādēm vajadzīgās ziņas un pārskatus;
- iepazīties ar revīzijas komisijas atzinumiem.

15.3.3. Sabiedrības valdes priekšsēdētāja kompetencē ir

- organizēt sabiedrības darbību;
- bez specialās pilnvaras pārstāvēt sabiedrību attiecības ar valsti, citiem uzņēmumiem, organizācijām un fiziskām personām;
- organizēt valdes lēmumu sagatavošanu un izpildi;
- pamatojoties uz sabiedrības struktūrvienību priekšlikumiem, izstrādāt operatīvos un perspektīvos plānus;
- kontrolēt sabiedrības uzdevumu izpildes gaitu un, ja nepieciešams, sniegt priekšlikumus padomei un valdei.

15.3.4. K/S interešu pārstāvniecība un dokumentu parakstīšana.

K/S visās lietās ar trešajām personām pārstāv un dokumentus paraksta valdes priekšsēdētājs vai valdes pilnvarotā persona. Sevišķos gadījumos, kas prasa ātru rīcību, visas valdei paredzētās tiesības realizē valdes priekšsēdētājs. Par gadījumiem, kuros valdes priekšsēdētājs rīkojies uz šī punkta pamata valdes vietā, viņam ne vēlāk kā 3 dienu laikā tas jādara zināms valdei, un valde ir tiesīga priekšsēdētāja lēmumu atcelt.

15.4. Valdes locekļu atstādināšana no amata.

15.4.1. Kopsapulce vai padome var atstādināt valdes locekli no viņam uzticēto pienākumu pildīšanas un atsaukt no valdes locekļa amata.

15.4.2. Valdes loceklis var jebkurā laikā iesniegt lūgumu atbrīvot viņu no uzticēto pienākumu pildīšanas.

15.5. Valdes priekšsēdētāja un valdes locekļu atbildība. Valdes priekšsēdētājam un valdes locekļiem jāpilda savi pienākumi saskaņā ar likumu prasībām un statūtiem. Ja rīkojas nelikumīgi, pārkāpj savu pilnvaru ietvarus vai neievēro likumus un statūtu noteikumus vai kopsapulces lēmumus, vai darbojas

nolaidīgi, vai apzināti ļaunprātīgi, viņi ir solidāri atbildīgi ar savu mantu par zaudējumiem K/S priekšā Latvijas Republikas “Kooperatīvo sabiedrību likumā” noteiktajā kārtībā.

15.6. Kārtība, kādā valdes priekšsēdētājs un valdes locekļi atbrīvojami no atbildības.

No atbildības tiek atbrīvoti pēc kārtējā kopsapulcē izskatītā iepriekšējā darbības gada pārskata, ja šīs kopsapulces dalībnieki (biedri vai delegāti) lemj, ka K/S darbība šajā laikā ir bijusi apmierinoša un darbībā nav konstatētas nelikumības un citi pārkāpumi. Valdes loceklim atstājot amatu pēc savas ievēlēšanas pirms termiņa, valde var izlemt par šī locekļa atbrīvošanu no atbildības, ja pārējie valdes locekļi uzņemas solidāru atbildību arī par šī valdes locekļa darbību viņa pilnvaru laikā. Šis fakts jāfiksē valdes sēdes protokolā. Pretējā gadījumā valdes locekļa atbildība saglabājas līdz kārtējai kopsapulcei.

16. IZPILDDIREKCIJA

16.1. Izpilddirekcija ir K/S algota izpildes institūcija. Tā operatīvi vada K/S darbu un atbild par K/S uzlikto uzdevumu izpildi.

16.2. Izpilddirekciju veido izpilddirektors un citi K/S struktūrvienību vadītāji, kurus apstiprina valde pēc izpilddirektora ieteikuma.

16.3. K/S izpilddirekcija savās regulāri notiekošajās sēdēs

- izskata K/S valdes lēmumu realizēšanas jautājumus;
- risina līgumu un vienošanās noslēgšanas, uzskaites, atskaites, iekšējās kontroles jautājumus un citus K/S darbības pamatjautājumus.

16.4. Izpilddirektors vada izpilddirekcijas darbu, personīgi atbild valdei par izpilddirekcijas aparātam uzdoto uzdevumu izpildi;

- izdod pavēles, rīkojumus un izskata citus aktuālus jautājumus, kuri ietilpst viņa kompetencē;
- sadala pienākumus starp direkcijas locekļiem un nosaka viņu pilnvaras direkcijas aparāta darbības jautājumu risināšanā;
- iesniedz valdei apstiprināšanai K/S administratīvo un saimniecisko izdevumu tāmes projektus;
- pieņem darbā K/S darbiniekus atbilstoši valdes apstiprinātam štatu sarakstam, kā arī pārceļ un atlaiž tos no darba.

17. REVĪZIJAS KOMISIJA

17.1. Revīzijas komisijas sastāvs un darbības pamati

17.1.1. K/S kopsapulcē uz 1 gadu ievēl revīzijas komisiju 3 cilvēku sastāvā. Revīzijas komisija no sava vidus ievēl priekšsēdētāju.

17.1.2. Revīzijas komisijā nevar ievēlēt K/S pārvaldes institūciju darbiniekus, kā arī viņu pirmo triju pakāpju radniekus un svainus.

17.1.3. Kooperatīvās sabiedrības revīzijas komisijas locekļu (revidentu) vai zvērinātā revidenta atbildība.

Revīzijas komisijas locekļi (revidenti) vai zvērināti revidenti, kuriem uzticēta kooperatīvās sabiedrības darbības kontrole vai revīzija, ir atbildīgi ar visu savu mantu par zaudējumiem, kas radušies sabiedrībai, tās biedriem vai trešajai personai, ja viņi apzināti vai nolaidības dēļ nav izpildījuši viņiem uzticētos pienākumus.

17.1.4. Revīzijas komisijas locekļi nedrīkst ieņemt citus atbildīgus amatus K/S vai tās uzņēmumos un citos formējumos.

17.1.5. Jautājumu izlemšanai revīzijas komisija notur sēdes, kurās jāpiedalās visiem komisijas locekļiem. Revīzijas komisija pieņem lēmumus ar vienkāršu balsu vairākumu.

17.1.6. Revīzijas komisijas loceklis var jebkurā laikā iesniegt lūgumu atbrīvot viņu no uzticēto pienākumu pildīšanas. Šajā gadījumā viņa vietā padome apstiprina jaunu revīzijas komisijas locekli.

17.2. Revīzijas komisijas uzdevumi.

17.2.1. Revīzijas komisija pārbauda un revidē K/S mantu, tās izlietošanu, grāmatvedību, bilanci, tirdzniecību un visas K/S darbību. Pārbauda par K/S darbību ienākušos iebildumus un sūdzības. Valdes priekšsēdētāja un valdes locekļu pienākums ir uzrādīt revīzijas komisijai visus viņa rīcībā esošos materiālus par K/S funkcionēšanas jautājumiem.

17.2.2. Pārbaudes un revīzijas darba veikšanai revīzijas komisija var pieaicināt zvērinātus revidentus (revidentus – lietpratējus) un uzdevumus nosaka revīzijas komisija atbilstoši Latvijas Republikas likumdošanai.

17.2.3. Gada noslēguma pārbaudi var veikt zvērināts revidents, kurš pēc gada pārskata un bilances pārbaudīšanas iesniedz savu atzinumu valdei, kura to kopā ar saviem paskaidrojumiem iesniedz padomei izskatīšanai un iesniegšanai kopsapulcei.

17.2.4. Revīzijas komisija kopsapulcei sniedz ziņojumu par savas darbības rezultātiem, kura viens eksemplārs vismaz 5 dienas iepriekš ir iesniegts valdei.

18. K/S NAUDA, MATERIĀLI TEHNISKIE LĪDZEKĻI UN TO IZMANTOŠANA

18.1. K/S naudas līdzekļi veidojas (saskaņā ar 8. punktu) no banku kredītiem un izdalītiem valsts budžeta līdzekļiem, dotācijām, dažādiem atskaitījumiem, sponsoru atbalsta, kā arī no saimnieciskās darbības ieņēmumiem. K/S ir tiesīga saņemt ārzemju kredītus, humāno, tehnisko, intelektuālo palīdzību, ziedojumus un cita veida palīdzību, veidot pastāvīgus fondus valsts likumdošanas ietvaros.

18.2. K/S var sniegt palīdzību atsevišķiem K/S biedriem, K/S uzņēmumiem un citiem formējumiem.

18.4. K/S no saviem līdzekļiem sedz komandējumu izdevumus K/S mērķu izpildīšanai.

18.5. Līdzekļu izmantošanas kārtību nosaka statūti, darbības plāns un budžets, kuru pieņem kopsapulce, kā arī tās pieņemtie lēmumi, ko realizē valde. To izlietošanas lietderību kontrolē revīzijas komisija.

19. K/S LIETVEDĪBA, UZSKAITE, PEĻNAS UN IENĀKUMU SADALE

19.1. K/S lietvedība.

K/S organizē lietvedību, grāmatvedību un statistisko uzskaiti, kā arī sastāda un iesniedz gada pārskatu, bilanci saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu un normatīvajiem aktiem. Kopsapulces, padomes, valdes un revīzijas komisijas sēžu protokoli, ziņojumi un lēmumi ir reģistrējami un uzglabājami atsevišķos caurauklotos un apzīmogotos sējumos. K/S saimnieciskās darbības gads ir no kārtējā gada 1.janvāra līdz 31.decembrim.

19.2. Gada pārskatu sastādīšana un apstiprināšana.

Ne vēlāk kā divus mēnešus pēc katra saimnieciskās darbības gada beigām valde iesniedz revīzijas komisijai pārbaudīšanai K/S gada pārskatu, kurā ietilpst bilance pēc stāvokļa uz aizvadītā gada pēdējo dienu, peļņas un zaudējumu aprēķins, pielikums un valdes rakstveida ziņojums par aizvadīto darbības gadu un K/S stāvokli. Valde arī paziņo, ka reģistri ir noslēgti un dokumenti pieejami pārbaudei. K/S gada pārskatu apstiprina kārtējā kopsapulce.

19.3. Biedru iepazīstināšana ar gada pārskata dokumentiem.

K/S valde katram K/S biedram pēc viņa pieprasījuma dod iespēju iepazīties ar bilances, peļņas un zaudējumu aprēķinu un revīzijas komisijas atzinuma oriģinālu vai norakstu.

19.4. K/S peļņas un ienākumu sadale.

Pēc gada pārskata apstiprināšanas kopsapulce lemj par K/S peļņas un ienākumu izlietošanu. Tā nosaka summas, kas ieskaitāmas K/S kapitālos un rezervēs, gada papildatalgojumu valdes locekļiem un citiem K/S biedriem un darbiniekiem, kuri sekmējuši tās darbību, sociāliem, labdarības vai citiem mērķiem. Kooperatīvās sabiedrības peļņas daļu izmaksā sabiedrības biedriem atbilstoši viņu izmantoto kooperatīvās sabiedrības pakalpojumu apjomam.

19.5. K/S zaudējumu segšana.

Ja K/S darbība radījusi zaudējumus, tad tie sedzami no rezerves kapitāla. Ja zaudējumu segšanai rezerves kapitāla nepietiek, tad jālemj par citiem zaudējumu segšanas veidiem, tajā skaitā, pamatkapitāla samazināšanu, vai jālemj par K/S darbības izbeigšanu. Kopsapulce var lemt pārnest zaudējumus uz nākamo gadu par lietām, kuras biedru kopsapulce uzdevusi kārtot tikai padomes vai valdes priekšsēdētājam, vienam padomes vai valdes loceklim, pārējie padomes vai valdes locekļi nav atbildīgi, ja viņiem nav iespējams zaudējumus novērst.

20. SABIEDRĪBAS REORGANIZĀCIJA UN DARBĪBAS IZBEIGŠANA

20.1. Sabiedrības darbības izbeigšanas pamats.

Sabiedrība izbeidz darbību:

20.1.1. Ja likuma un statūtos paredzētajā kārtībā biedru kopsapulce pieņem lēmumu likvidēt vai reorganizēt sabiedrību, tajā skaitā iekļaujoties citā sabiedrībā un zaudējot juridisko patstāvību, ir jāievēro pastāvoša likumdošana.

20.1.2. Ja gada laikā pēc reģistrācijas sabiedrība nav uzsākusi darbību vai sabiedrības biedru skaits ne mazāk kā trīs mēnešus ir bijis mazāks par trim.

20.1.3. Saskaņā ar likumu “ Par uzņēmējsabiedrību maksātnespēju ” vai pēc Valsts Ieņēmumu dienesta lēmuma.

20.4. Sabiedrības likvidācijas komisija.

Sabiedrības likvidāciju veic likvidācijas komisija, ko ieceļ lēmuma par sabiedrības likvidāciju pieņemējs. Ja likvidācijas komisiju ievēlējusi biedru kopsapulce, tā jebkurā laikā var atsaukt ievēlētos komisijas locekļus un ievēlēt jaunus. Līdz ar likvidācijas komisijas iecelšanu padomes un valdes pilnvaras izbeidzas, bet atbildība saglabājas līdz likvidācijas brīdim.

20.5. Likvidācijas komisija ne vēlāk kā triju dienu laikā pēc tās ievēlēšanas iesniedz publicēšanai laikrakstā “ Latvijas Vēstnesis ” paziņojumu par sabiedrības likvidāciju un paziņo Uzņēmumu reģistram.

20.6. Kooperatīvās sabiedrības likvidācijas komisijas locekļu atbildība.

Kooperatīvās sabiedrības likvidācijas komisijas locekļi ir atbildīgi ar visu savu mantu par zaudējumiem, kas radušies sabiedrībai, tās locekļiem vai trešajām personām, ja viņi apzināti vai nolaidības dēļ nav izpildījuši viņiem ar likumu, sabiedrības statūtiem vai biedru kopsapulces lēmumu uzliktos pienākumus.

20.7. Kooperatīvās sabiedrības prasības celšana.

Kooperatīvajai sabiedrībai jāceļ prasība tiesā pret biedriem vai amatpersonām, ja tā nolēmj biedru kopsapulcē vai to pieprasa ne mazāk kā viena desmitā daļa sabiedrības biedru.

Lietas kārtīšanai biedru kopsapulcē ievēlē savus pārstāvjus. Ja prasības celšanu pieprasa biedru mazākums (ne mazāk kā viena desmitā daļa sabiedrības biedru), tās izraudzītas personas tiek pilnvarotas par pārstāvjiem lietas izskatīšanā.

Biedru mazākumam, kas pieprasījis prasības celšanu, jākompensē sabiedrībai tiesas izdevumi, ja tiesa prasību noraida.

20.8. Likvidācijas komisijas darbība.

Likvidācijas komisija realizē sabiedrības valdes pienākumus un tiesības. Papildus tam likvidācijas komisija

- paziņo par sabiedrības likvidāciju likuma noteiktajā kārtībā un paziņo par to Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistram. Sabiedrības kreditoriem, kuru adreses ir zināmas, par likvidācijas uzsākšanu paziņo atsevišķi;
- novērtē sabiedrības mantu un sastāda likvidācijas bilanci;
- pabeidz sabiedrības iesāktās darbības - lēmuma par sabiedrības likvidāciju noteiktajā laikā un kartībā, pārdod sabiedrības mantu, iekasē debitoru summas, kārtro parādus, apmierina citas pretenzijas un sadala atlikumu starp biedriem proporcionāli sabiedrībā ieguldītajām pajām.

Kreditori likvidācijas komisijai var iesniegt savas prasības 3 mēnešu laikā pēc sludinājuma par sabiedrības likvidāciju publicēšanas presē.

20.9. Sabiedrības mantas realizācija izsolē.

Likvidācijas gadījumā likvidācijas komisija sabiedrības mantu pārdod izsolē tikai par naudu vai maksāšanas saistībām. Līdzīgas izsolītās summas gadījumā priekšroka dodama sabiedrības biedriem.

20.10. Sabiedrības parādu samaksa.

Netiek apmierināti kreditoru prasījumi (vai to daļa), kurus likvidācijas komisija atzinusi par nepamatotiem, ja mēneša laikā pēc šāda lēmuma pieņemšanas dienas tas nav pārsūdzēts tiesā.

Sabiedrības parādi jāsamaksā šādā secībā:

1. Nodokļi un iemaksas sociālās apdrošināšanas iestādē, lai atlīdzinātu personām darbā gūto kaitējumu, kas radies sabiedrības vainas dēļ.
2. Parādi, kas jāatlīdzina valsts budžetam.
3. Izdevumi apkārtējai videi nodarītā kaitējuma kompensēšanai, zemes rekultivācijai un mežu atjaunošanai, ja sabiedrības vaina ir pierādīta.
4. Parādi kreditoriem, kas savus pieprasījumus pieteikuši noteiktajā termiņā.
5. Parādi kreditoriem, kuru pieprasījumi nav iesniegti noteiktajā termiņā, bet saistības ar tiem paredzētas sabiedrības dokumentos.

20.11. Likvidācijas kvotu noteikšana un biedru grāmatiņu dzēšana.

Likvidācijas komisija atbilstoši izsolē iegūtajiem līdzekļiem un saistību rakstiem nosaka likvidācijas kvotu vērtību un dzēš biedru grāmatiņas. Saistību rakstus par izsolē iegūto, bet nesamaksāto mantas vērtību likvidācijas komisija var

- nodot nedzēsto paju īpašniekiem;
- uzglabāt, nodrošinot saistību izpildi pret nedzēsto paju īpašniekiem;
- nodot banku iestādēm un citām kredītiestādēm, attiecīgi noformējot tos.

Nevienam biedram nevar izmaksāt viņa likvidācijas kvotas, kamēr nav nomaksāti obligātie maksājumi un apmierinātas kreditoru prasības.

20.12. Lēmuma par sabiedrības likvidāciju darbības pārtraukšana.

Likvidācijas laikā sabiedrībai saglabājas juridiskās personas tiesības. Ja tiek novērsti cēloņi, kas izraisījuši sabiedrības likvidāciju, institūcija, kura pieņēmusi lēmumu par likvidāciju, var to atcelt. Darbības turpināšana jāpiesaka Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā.

20.13. Likvidācijas komisijas pārskats.

Likvidācijas komisijai jāiesniedz pārskats par savu darbību kopsapulcei tās noteiktajos termiņos, bet ne retāk kā reizi gadā, bet, likvidāciju beidzot, - arī pārskats par visu likvidācijas laiku.

Dibinātāju paraksti :

ZVIEDRIJAS KOOPERATĪVA STATŪTI (*paraugs*)

Zviedrijas kooperatīvās sabiedrības Ostgata Tradgardshall dibinātā uzņēmuma statūti

(saīsinātā redakcijā)

1. UZŅĒMUMS

Ostgata Tradgardshall kooperatīvā sabiedrība.

2. MĒRĶIS

Sabiedrības mērķis ir veicināt biedru ekonomiskās intereses caur dārzeņu, sakņu, kartupeļu, augļu, ogu un puķu pārdošanu, kurus ražo sabiedrības biedri vai kas ir iepirkti no citiem ražotājiem, kā arī veikt citu šeit savienojamu darbību.

3. DARBĪBAS APGABALS

Kooperatīvās sabiedrības darbības apgabals aptver Ostergotlandes lēni.

4. VALDES SĒDEKLIS

Valdes sēdeklis atrodas Linčēpingas komūnā.

5. IESTĀŠANĀS SABIEDRĪBĀ

Par biedru var tikt uzņemts ikviens, kas kooperatīvās sabiedrības apgabalā nodarbojas ar dārzeņu, sakņu, kartupeļu, augļu, ogu, puķu komerciālu ražošanu, kā arī tie, kuri nodarbojas ar šādu ražošanu ārpus sabiedrības darbības apgabala (šie atsevišķie gadījumi tiek izskatīti kooperatīvajā sabiedrībā).

Iesniegumam jābūt rakstiskam, un tas ir jāpārbauda valdei. Iesniegumam jāietver ziņas, pēc kurām sabiedrība varētu noteikt tā iesniedzējam ieguldījuma maksas lielumu.

Iesnieguma iesniedzējs kļūst par biedru kooperatīvajā sabiedrībā, kad sabiedrība ir nosūtījusi iesniedzējam apstiprinājumu, ka iesniedzējs ir uzņemts kooperatīvajā sabiedrībā.

6. IEGULDĪJUMA IEMAKSAS

Biedram kooperatīvajā sabiedrībā jāpiedalās ar ieguldījuma iemaksu:

- viena ieguldījuma iemaksa par katrām pilnām 5000 kronām no biedra saimniecības apgrozījuma vērtības, pie kopējā apgrozījuma vērtības 100000 kronas, ieskaitot;
- viens ieguldījums par katrām pilnām 20000 kronām no kopējās apgrozījuma vērtības līdz 400000 kronām;
- viens ieguldījums pie katrām pilnām 50000 kronām no kopējās apgrozījuma vērtības līdz 100000 kronām;
- virs 100000 līdz pilnām 200000 kronām no biedra kopējās apgrozījuma vērtības.

Apgrozījuma vērtība ir biedra pārdotais produkcijas apjoms gadā ar sabiedrības starpniecību, ko aprēķina kā vidējo lielumu pēdējos trijos gados.

Katru trešo gadu kooperatīvajai sabiedrībai biedra apgrozījuma vērtība ir jāpārreķina. Saskaņā ar valdes lēmumu tai ir tiesības to veikt biežāk.

Ja pārreķins rāda, ka apgrozījuma vērtība ir pieaugusi vai sekojusi ilgstoša ražošanas lejupslīde, ieguldījuma iemaksas apjomi tiek piemēroti jaunajai apgrozījuma vērtībai.

Pēc iestāšanās trīs pirmo norēķina gadu laikā biedram jāpiedalās ar to ieguldījuma iemaksu skaitu, ko noteikusi valde pēc aptuvenā aprēķina.

Biedram kooperatīvajā sabiedrībā jāpiedalās vismaz ar vienu ieguldījuma iemaksu, kuras apjoms ir 1000 kronas.

Biedrs ieguldījuma iemaksas veic kā 2% no apgrozījuma vērtības par katru uzrādīto biedra produkcijas pārdošanu, arī ar sadalāmās peļņas daļu vai noguldījuma procentiem uz ieguldījuma iemaksu saskaņā ar valdes lēmumiem. Kopējā gadā nomaksājamā ieguldījuma daļa ir ne lielāka kā 1/10 no kopējās nomaksājamās ieguldījuma iemaksas, kura tiek pārskaitīta uz biedru ieguldījuma iemaksas kontu, līdz nomaksas saistības tiek pilnībā izpildītas.

7. IZSTĀŠANĀS UN IZSLĒGŠANA NO SABIEDRĪBAS

Biedriem ir tiesības pieteikt izstāšanos no sabiedrības ne ātrāk kā divus gadus pēc iestāšanās tajā. Pieteikumu iesniedz rakstiski, ar divu liecinieku parakstiem.

Valdei ir tiesības izslēgt kooperatīvās sabiedrības biedru, kurš darbojas pretī sabiedrības interesēm un mērķiem, nepilda pienākumus un saistības pret sabiedrību vai citādā veidā mēģina kaitēt tās interesēm.

Izslēgtais biedrs, kurš nav apmierināts ar valdes lēmumu, ir tiesīgs nodot tālāk pārskatīšanai šo lēmumu sabiedrības pilnsapulcei. Šāda sūdzība jāiesniedz rakstiski valdei ne vēlāk kā vienu mēnesi pēc tam, kad biedrs saņēmis valdes lēmumu par izslēgšanu.

8. AIZIEŠANA NO SABIEDRĪBAS

Aiziešana no kooperatīvās sabiedrības notiek saimnieciskā gada beigās, biedram vismaz trīs mēnešus iepriekš paziņojot par savu izstāšanos no sabiedrības.

9. IEGULDĪJUMA IEMAKSAS ATMAKSĀŠANA

Izslēgtajam biedram nav tiesību saņemt atpakaļ ieguldījuma iemaksu vai dividendes no peļņas, kā arī viņš zaudē jebkuras tiesības uz daļām kooperatīvās sabiedrības aktīvos. Ja biedrs ir nomiris vai aiziet no sabiedrības, pamatojoties uz to, ka viņš izbeidz dārzeni, sakņu, augļu, kartupeļu, ogu vai ziedu ražošanu, viņš ir tiesīgs izņemt ieguldīto iemaksu, ko viņam izmaksā 6 mēnešu laikā pēc aiziešanas no sabiedrības.

Biedrs, kurš citādi aizgājis no sabiedrības, ir tiesīgs izņemt ieguldījuma iemaksas 1/5 daļu vēlākais līdz katra gada 1.jūlijam, tuvāko piecu gadu laikā pēc aiziešanas no sabiedrības.

10. BIEDRU PIENĀKUMI

Biedru pienākumi ir

- piegādāt sabiedrībai savu saražoto produkciju pārdošanai uz biedru rēķina tādā apjomā, kuram sabiedrība var garantēt produkcijas noietu;
- valde pieprasa, iesniegt pieprasītās ziņas par savas ražošanas stāvokli;
- sekot un izpildīt valdes lēmumus jautājumos, kas skar standartizāciju, iepakojšanu, pārvadāšanu, piegādes vai citus lēmumus jautājumos, kas nozīmīgi kooperatīvās sabiedrības darbībai;
- izpildīt un vadīties pēc valdes izdotajiem priekšrakstiem. Valde ir tiesīga izlemt par tiem gadījumiem, kad biedru ražotā produkcija nav jāpiegādā sabiedrībai, kad to pārdod saimniecībā uz vietas vai pašu veikalā, vai tieši patērētājiem tirgū. Atsevišķos gadījumos valde var atbrīvot no obligāto piegāžu saistību izpildes.

11. SAMAKSA

Samaksai par produktiem, kurus sabiedrība pārdod uz biedru rēķina, ja valde nav izlēmusi savādāk, jānotiek ne vēlāk kā 30 dienu laikā pēc tam, kad produkcija piegādāta sabiedrībai, pašiem vai norādītiem pircējiem.

Katrā samaksas reizē sabiedrība ir tiesīga ieturēt 2% no samaksas apjoma (bet ne vairāk par to summu, kāda noteikta 6.punktā), lai segtu nenomaksāto ieguldījuma iemaksas daļu.

12. SABIEDRĪBAS INSTITŪCIJAS

Sabiedrības institūcijas ir kopsapulce, valde un revidenti.

Kooperatīvajā sabiedrībā ir jābūt algotam personālam, vienam uzņēmuma vadītājam, kuram ir tādas pilnvaras un tiesības ar atbildību, kādas parasti ir izpildīdītoram akciju sabiedrībā, kā arī jābūt personālam, kuru valde izvēlas nepieciešamā apgrozījuma organizēšanai.

13. KOPSAPULCE

Kārtējā kooperatīvās sabiedrības kopsapulce tiek noturēta katru gadu līdz maija beigām.

Ārkārtas kopsapulci izsludina valde, ja valde vai revidenti uzskata to par nepieciešamu vai vismaz 1/10 daļa balsstiesīgo biedru rakstiskā veidā to pieprasa.

Kārtējā un ārkārtas kopsapulce notiek tajā vietā un apgabalā, kur nolemj valde.

Kopsapulci atklāj valdes priekšsēdētājs, vai tas, kuru valde ir izraudzījusi to veikt.

Kopsapulci protokolē valdes izraudzīta persona. Sapulces protokols jāpārbauda un jāparaksta sapulces vadītājam un diviem sapulcē apstiprinātiem apliecinātājiem.

14. UZAICINĀJUMS UN ZIŅOJUMI

Uzaicinājumu uz kopsapulci sagatavo valde. To izsludina ar avīžu starpniecību kooperatīvās sabiedrības darbības apgabalā ne vēlāk kā 2 nedēļas pirms kārtējās un vienu nedēļu pirms ārkārtas kopsapulces.

Kad valde izlēmusi par laiku, biedri un revidenti saņem personīgu ielūgumu uz pilnsapulci (kopsapulci).

Citi ziņojumi biedriem tiek nosūtīti pa pastu.

15. BALSSTIESĪBAS SABIEDRĪBAS KOPSAPULCĒ

Klātesošiem biedriem, valdes locekļiem un revidentiem ir tiesības kopsapulcē apspriest un izvirzīt priekšlikumus.

Balsstiesības kooperatīvās sabiedrības kopsapulcē pieder vienīgi sabiedrības biedriem. Katram biedram pieder viena balss.

Jautājumu apspriešanā, kas attiecas uz biedru un sabiedrību vai sabiedrību un trešo personu, kuros biedram ir būtiskas intereses un kuri ir strīdīgi attiecībā pret sabiedrību, biedrs nevar piedalīties.

Valdes locekļiem nav tiesību piedalīties lēmumu pieņemšanā, jautājumu apspriešanā par atbildību, kuros viņi ir atbildīgi, vai revidentu ievēlēšanā.

Lēmumu pieņemšana notiek ar balsu vairākumu. Priekšlikumu apstiprināšanai, kurus iesniegusi valde vienprātīgi, nepieciešams, lai par to nobalsotu ne mazāk kā 2/3 daļas no klātesošajiem balsotājiem. Ja likums atsevišķos gadījumos nosaka speciālu balsu pārsvaru, tad jāievēro likumā noteiktais.

Balsošana notiek atklāti (ja netiek pieprasīta slēgta balsošana). Vienāda balsu skaita gadījumā balso otrreiz ar biļetenu palīdzību. Ja otrreizējā balsošana notiek atklāti, tad līdzīga balsu skaita gadījumā uzvar tas priekšlikums, kuru atbalsta sapulces priekšsēdētājs.

16. KĀRTĒJĀ KOPSAPULCE

Kārtējās kopsapulces veic šādus uzdevumus:

- ievēlē kopsapulces priekšsēdētāju;
- apstiprina biedru mandātus;
- ievēlē divus protokola apliecinātājus;
- pasludina, ka sapulce ir atklāta;
- izskata valdes atskaites ziņojumu;
- izskata revīzijas atskaites ziņojums;
- izskata jautājumus, kuri radušies pēc valdes un revīzijas komisijas ziņojumu noklausīšanās;
- izskata jautājumus par bilances apstiprināšanu;
- izskata jautājumus par valdes locekļu un uzņēmuma vadītāja atbrīvošanu no atbildības par iepriekšējā gada darbību;
- izlemj par peļņas vai zaudējumu sadali;
- izlemj par atalgojumu valdei un revidentiem;
- ievēlē valdes locekļus un viņu aizvietotājus;
- ievēlē revidentus un viņu aizvietotājus;
- ievēlē nākamo vēlēšanu organizācijas komisijas locekļus;
- izskata jautājumus, kurus valde nosūtījusi kopsapulcei;
- izskata jautājumus, kurus biedri rakstiski likuši priekšā valdei (līdz 1.martam).

17. VĒLĒŠANU ORGANIZĒŠANAS KOMISIJA

Vēlēšanu organizēšanas komisiju, kura sastāv no trijām līdz piecām personām, ievēlē kopsapulcē uz laiku līdz nākamai kopsapulcei.

Par komisijas locekļiem var ievēlēt vienīgi sabiedrības biedrus. Komisija no sava vidus izvēlas vienu komisijas locekli, kas sasauks biedrus uz sapulcēm. Tā izvēlas un dod priekšlikumus līdz nākamajai kopsapulcei par personām, kuras var tikt ievēlētas kā valdes locekļi, valdes locekļu aizvietotāji, revidenti un to aizvietotāji.

18. VALDE

Valdē var būt ne vairāk kā 9 kopsapulcē ievēlēti valdes locekļi un 9 kopsapulcē ievēlēti valdes locekļu aizvietotāji. Valdē kā parastais valdes loceklis ietilpst valdes izvēlētais uzņēmuma vadītājs.

Valdes locekļus un viņu aizvietotājus ievēlē uz laiku līdz otrajam saimnieciskajam gadam, kad tiek noturēta kopsapulce.

Ja valdes locekļu un to aizvietotāju skaits ir vienāds, pusi no viņiem pārvēlē katru gadu. Ja valdes locekļu un to aizvietotāju skaits ir nepāra, tad pāra gados izvēlē pāra skaitu, bet nepāra gados nepāra skaitu.

Valde no sava vidus izvēlas priekšsēdētāju, kā arī darba grupu trīs locekļu sastāvā.

19. PARAKSTS UZŅĒMUMA VĀRDĀ

Kooperatīvās sabiedrības kā uzņēmuma vārdā parakstās persona, kuru valde ir izvēlējusies.

20. VALDES UN DARBA GRUPAS PIENĀKUMI

Valdes pienākums ir, ievērojot likumus un statūtus, atbildēt par kooperatīvās sabiedrības institūcijām un sabiedrības saimnieciskās darbības pārvaldīšanu un pārējiem darījumiem.

Darba grupai ir jāpilda valdes uzdotie uzdevumi un jāizpilda valdes pieņemtie lēmumi.

21. VALDES SĒDES

Valdes sēdes sasauc priekšsēdētājs vismaz vienu reizi kvartālā vai tad, kad ne mazāk kā puse no valdes locekļiem rakstiski pieprasījuši valdes sēdi.

Valde ir lemttiesīga, ja sēdē piedalās 2/3 no valdes locekļiem un klātesošajiem valdes locekļu aizvietotājiem, rēķinot no kopējā valdes locekļu skaita un tad, ja kopsapulces izvēlēto locekļu un aizvietotāju skaits pārsniedz pusi no visu klātesošo locekļu un aizvietotāju skaita. Valde pieņem lēmumus ar vienkāršu balsu pārsvaru. Vienāda balsu skaita gadījumā izšķirošā balss pieder valdes priekšsēdētājam.

Valdes un darba grupas sēdes protokolē. Protokolus nākamajā sēdē apliecina ar parakstu valdes priekšsēdētājs un divi speciāli izvēlēti apliecinātāji.

22. ĪPAŠUMA UN CITU TIESĪBU NODOŠANA CITĀM PERSONĀM

Valde vai tas, kurš ir citādi tiesīgs pārstāvēt sabiedrības intereses, drīkst nodot vai ieķīlāt kā parādu sabiedrības nekustamo īpašumu un zemes īpašumus.

23. UZŅĒMUMA VADĪTĀJS

Uzņēmuma vadītāja pienākums ir ievērot to, ko nosaka likums un šie statūti, nodarboties ar kooperatīvās sabiedrības uzņēmuma darbības un lietu pārvaldīšanu. Pārējos gadījumos viņš rīkojas vienīgi saskaņā ar tām vadlīnijām un norādījumiem, ko devusi valde.

24. UZŅĒMUMA KANTORIS

Uzņēmējdarbības vadīšana notiek no galvenā kantora Linčēpingā, kā arī no atsevišķiem komerckantoriem, tādā skaitā un tajās vietās, kurās valde to noteikusi.

25. SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS GADS

Kooperatīvās sabiedrības saimnieciskās darbības gads aptver laika posmu no 1.janvāra līdz 31.decembrim.

26. REVĪZIJA

Lai kontrolētu valdes un uzņēmuma vadītāja darbību, kopsapulce katru gadu līdz nākamā gada kopsapulcei ievēlē 3 revidentus un augstākais 2 revidentu aizvietotājus. Vismaz vienam revidentam un vienam revidenta aizvietotājam jābūt zvērinātam revidentam.

Ne vēlāk kā 15. martā valdei katru gadu jāiesniedz revidentiem grāmatvedības dati par uzņēmuma stāvokli uz pagājušā gada 31. decembri.

Tajā pašā gadā, ne vēlāk par 15. aprīli revidentiem jāiesniedz ziņojums valdei, kurā tā tiek atbrīvota vai neatbrīvota no atbildības par darbību iepriekšējā gadā.

27. PEĻŅAS SADALE, FONDU UZKRĀŠANA SASKAŅĀ AR STATŪTIEM UN CITA VEIDA PEĻŅAS SADALE

Saimnieciskā gada beigās, kad saskaņā ar likumu noteiktie visi obligātie maksājumi ir veikti un ievēroti, valde ir tiesīga pilnīgi vai daļēji sadalīt aprēķināto un uzņēmuma rīcībā paliekošo peļņu biedriem, kuri izpildījuši savus pienākumus atbilstoši statūtiem, atkarībā no produkcijas apgrozījuma vērtības, kuru ikviens biedrs ir pārdevis caur sabiedrību. Šādu peļņas sadali sabiedrībā sauc par pēclikvīdu. Ja valde nolemj izmaksāt pēclikvīdu, tiem biedriem, kas pilnībā izpildījuši savus pienākumus atbilstoši statūtiem, saskaņā ar valdes lēmumu tiek izmaksāti noguldījuma procenti uz to ieguldījuma iemaksu, ko viņi iemaksājuši kooperatīvajai sabiedrībai līdz iepriekšējam gadam.

No uzņēmuma darbības radusies peļņa, pēc tam kad atbilstoši likumā noteiktajai kārtībai attiecīgā daļa noguldīta rezerves fondā, saskaņā ar kopsapulces lēmumu tiek noguldīta fondos vai pārskaitīta sabiedrības tekošajā rēķinā uz nākamo gadu.

28. IZMAIŅAS STATŪTOS UN SABIEDRĪBAS LIKVIDĒŠANA

Lēmums par izmaiņām statūtos vai par kooperatīvās sabiedrības likvidāciju tiek pieņemts saskaņā ar noteikumiem likumā par ekonomiskajām sabiedrībām.

Likvidējamās sabiedrības un uzņēmuma pēc sabiedrības parādu nomaksas pārpalikušie līdzekļi tiek sadalīti biedriem. Pirmo izmaksā ieguldījuma iemaksu, pēc tam pārpalikums tiek sadalīts biedriem atkarībā no to apgrozījuma summas ar sabiedrību pēdējos 5 gados.

29. STRĪDI

Strīdi, kas rodas starp sabiedrību un valdi vai locekļiem, vai sabiedrības biedriem, attiecībā par sabiedrības darījumiem, izņemot ieguldījuma iemaksas, ir jānodod šķīrējtiesai saskaņā ar likumu par šķīrējtiesu, t.i., tajos gadījumos, kur nevajag tiesas lēmumu par strīda izšķiršanu.

30. LIKUMI

Pārējos gadījumos jāvadās pēc likuma par ekonomiskajām sabiedrībām.

(Šie statūti pieņemti kooperatīvās sabiedrības kopsapulcēs 1991.gada 10.aprīlī un 1992.gada 4.aprīlī).

RAŽOTĀJU GRUPAS VAI ORGANIZĀCIJAS LATVIJĀ

Ražotāju organizācijas vai grupas ir svarīgas un būtiskas ne tikai Latvijā, bet visā Eiropā un pasaulē kā vektori jeb vadmotīvi lauksaimnieku produkcijas un viņu ienākumu atbalstam.

Ražotāju grupu vai organizāciju darbība tiek pakļauta īpašiem funkcionēšanas likumiem: dalībnieku saražotā produkcija pilnībā tiek nodota grupai vai organizācijai un ar tās starpniecību tiek komercializēta. Caur grupu vai organizāciju notiek arī tehniskās palīdzības sniegšana dalībniekiem. Pēdējais nosacījums ir īpaši svarīgs, jo nodrošina grupu vai organizāciju iespējas uzlabot savu produkciju (kvantitātes, kvalitātes un vienveidības ziņā).

Ražotāju organizācijas dibināšanas pamatojums:

- produkcijas kvalitātes uzlabošana;
- produktu savākšana, šķirošana, piedāvāšana un sadale tikai vienā vietā;
- produkcijas un produktu piedāvājuma koncentrācija;
- cenu regulēšana ražotāju līmenī, izmantojot
 - kultivējamo platību plānošanu;
 - audzēšanas tehniku apmācību un to lietošanu;
 - produkcijas izņemšanu no tirgus.
- iespēja tehniski atbalstīt vismaz iesaiņošanu un realizāciju.

Ražotāju organizāciju pienākumi pret saviem biedriem:

- procedūru noteikšana, lai biedri varētu veikt savus pienākumus;
- iemaksu ievākšana;
- demokrātiskas kontroles / pārbaudes nodrošināšana;
- sankciju noteikšana, ja tiek pārkāpti noteikumi;
- jaunu biedru uzņemšana;
- tehniska atbalsta sniegšana;
- videi draudzīgu audzēšanas metožu izmantošana;
- produkcijas uzglabāšanas organizēšana noliktavās;
- piemērotu realizācijas stratēģiju izvēle.

Ražotāju organizācijas biedru pienākumi

- Organizācijas noteikumu ievērošana attiecībā uz ražošanu, realizāciju, vides aizsardzību.
- Katras kategorijas pārstāvis var būt tikai vienā ražotāju organizācijā.
- Visa produkcija tiek realizēta ar ražotāju organizācijas starpniecību.
- Statistiskās informācijas sagāde par apsaimniekotajām platībām, ražas lielumu, ienākumiem, produkcijas pārdošanu jeb realizāciju.
- Iemaksu veikšana : biedru naudas, realizācijas nodevas, iemaksas uzņēmuma fondā.
- Par biedru ražotāju organizācijā jābūt vismaz vienu gadu.

Finansiālā palīdzība ražotāju grupām vai organizācijām ir saistīta ar vispārējo valsts lauksaimniecības atbalsta politiku, tā var būt šāda:

- grupu vai organizāciju veidošana ar iesākuma (starta kapitāla) palīdzību;
- tirgus pārzināšana (subsīdiu piešķiršana, izņemot no tirgus to lauksaimniecības produkciju, kuru nevar ātri pārdot un realizēt, piemēram, augļus un dārzeņus u.c. ātri bojājamo produkciju);
- ilgtermiņa investīcijas uz zemiem aizdevuma procentiem (piemēram, celtniecības darbiem lopkopībai vai siltumnīcu un tirdzniecības vietu būvniecībai).

Vispārējo tiesību sabiedrības (SIA, a/s, KU, IU u.c.) nevar uzskatīt par ražotāju grupām jeb organizācijām.

Eiropas Savienības valstīs, lai saņemtu no valsts vai no ES atbalsta fondiem finansiālu palīdzību, ražotāju organizācijām (grupām) jāizveido un tiek izveidoti speciāli rīcības fondi, kuros ar līdzdalības iemaksām (biedru maksām) piedalās pašas ražotāju organizācijas. Fondi tiek izmantoti rīcības programmu finansēšanai un tirgus intervences pasākumiem. Ar programmu palīdzību tiek veicināta ražotāju organizāciju saražotās produkcijas un kopējā tirdzniecības piedāvājuma izvietojuma koncentrēšana. Rīcības fondā iemaksājamo līdzekļu daudzums atkarīgs no produkcijas apjoma vai vērtības, ko ražotājs pārdod ar ražotāju organizācijas starpniecību.

Ražotāju grupu (kooperatīvu) vieta ekonomikas organizēšanā

Lauksaimniecības kooperatīvi veido visnobeigtāko ražotāju grupu vairāku iemeslu dēļ:

- tie paredz struktūras kontroli, ko veic paši ražotāji;
- tie pārzina produktu komercializāciju (pirkšanu / pārdošanu) un mārketingu;
- tiem ir pieredze un iespēja sniegt palīdzību ar tehniku (tehniskiem līdzekļiem) saviem biedriem.

Kooperatīvu grupas

Šeit nav runa par juridisku kategoriju, tomēr, ievērojot šo grupu ekonomisko nozīmi, tām ir jāpievērš uzmanība.

Kooperatīvu grupas var apvienot kooperatīvus, kooperatīvu savienības, apvienības.

Kooperatīvs vai savienība veic galvenās sabiedrības funkcijas vai līdztekus ir arī “grupas galva” un uz federālu attiecību pamata vada visas struktūras (filiāles).

Šāda shēma atbilst vēlmei specializēt noteiktus darbarīkus, attīstīt stratēģiju vai dažādot grupas pamatdarbības. Pašreizējā ekonomiskā situācija pasaulē sekmē spēcīgāku grupu (savienības, apvienības, asociācijas) veidošanos, kas ir labāk nodrošinātas, lai stātos pretī konkurencei un tirgus starptautiskajai situācijai.

Tātad ražotāju grupas vai organizācijas, īpaši kooperatīvi, ļauj koncentrēt piedāvājumu un dod iespēju attīstīt parasti izkliedētu (plaši pārstāvētu un sazarotu), reizēm pat nepietiekami novērtētas lauksaimniecības produkcijas ražošanu.

KOOPERATĪVU GRĀMATVEDĪBAS RISINĀJUMI

(materiālu sagatavojis Dz. Vaivods, LLKC)

1. situācija

Kooperatīva biedri vēlas realizēt savu saražoto produkciju ar kooperatīva starpniecību, kas garantē stabilu noieta, pieņemamu cenu un norēķināšanās termiņus. Kā pareizi noformēt produkcijas realizāciju caur kooperatīvu, lai galarezultātā kooperatīva biedriem būtu vislielākais ieguvums?

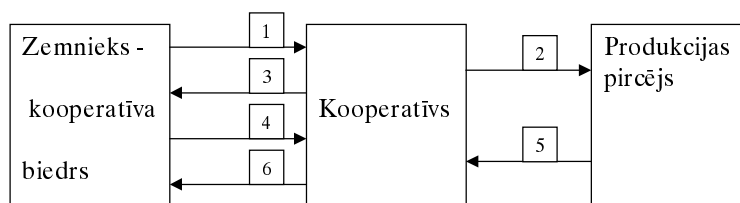
Likumdošanas bāze

Visiem uzņēmumiem, veicot preču izsniegšanas un saņemšanas, realizācijas un pārvietošanas operācijas, jānoformē pavadzīme - rēķins. Tas attiecas arī uz tiem gadījumiem, ja iepriekš minētās operācijas notikušas starp divām juridiskām personām vai starp juridisko un fizisko personu. Pavadzīmi - rēķinu var nenoformēt, pārvadājot Latvijā ražotas lauksaimniecības izejvielas, to nerūpnieciskos ražojumus un amatniecības preces. No iepriekš minētā var secināt: ja ražotājs realizē produkciju, ir jāizraksta stingrās uzskaites pavadzīme - rēķins. Ja lauksaimniecības produkcija tiek pārvietota, tad stingrās uzskaites pavadzīme - rēķins nav jānoformē.

Risinājums

Ņemot vērā to, ka kooperatīvā sabiedrība ir starpnieks starp zemnieku kooperatīva biedru un produkcijas uzpircēju, var uzskatīt, ka, zemniekam nodot produkciju kooperatīvam tālākai realizācijai, nav notikusi īpašnieku maiņa. Līdz ar to stingrās uzskaites pavadzīme - rēķins, nodot produkciju kooperatīvam, nav jāizraksta. Tomēr pastāv cita problēma. Kooperatīvā sabiedrība parasti apvieno kooperatīva biedru produkciju, un tālākajā tās realizācijā vairs nav iespējams noskaidrot attiecīgās produkcijas ražotāju. Līdz ar to kooperatīvās sabiedrības pārstāvis nevar noformēt stingrās uzskaites preču pavadzīmi - rēķinu uz kooperatīva biedra vārda.

Produkcijas realizācija jānoformē uz kooperatīva vārda, tomēr stingrās uzskaites pavadzīme - rēķins no kooperatīva biedra jāpieprasā pēc produkcijas realizācijas, jo tikai tad prece reāli ir mainījusi īpašnieku. Saņemot produkciju no zemnieka, ir jāuzraksta vietējas nozīmes pavadzīme, kas jāpiereģistrē realizācijai pieņemto preču žurnālā.

1. Zemnieks kooperatīva biedrs ar vietējas nozīmes pavadzīmi 1. augustā nodod kooperatīvam realizācijai lauksaimniecības produkciju. Vedot produkciju uz kontrolējošo institūciju, pēc amatpersonu pieprasījuma jāuzrāda preču izcelsmi apstiprinošs dokuments: reģistrācijas apliecība, pagasta izsniegta izziņa par zemi, patents vai arī citi juridiski dokumenti, kas apliecina preču izcelsmi. Kooperatīvs piereģistrē produkcijas saņemšanu.

2. Kooperatīvs 3. augustā pārdod kooperatīva biedru produkciju, izrakstot stingrās uzskaites pavadzīmi - rēķinu uz kooperatīva vārda.

3. Kooperatīvs 4. augustā informē kooperatīva biedru par produkcijas pārdošanu 3. augustā un lūdz iesniegt atbilstošos dokumentus.

4. Kooperatīva biedrs 5. augustā noformē stingrās uzskaites pavadzīmi - rēķinu ar 3. augusta datumu un iesniedz to kooperatīvam.

5. Kooperatīvs 13. augustā saņem naudu bankā no pircēja par produkcijas realizāciju.

6. Kooperatīvs 15. augustā pārskaita uz kooperatīva biedra bankas kontu vai izmaksā viņam skaidrā naudā atlīdzību par realizēto produkciju, ieturot komisijas naudu kā realizācijas un attīstības izdevumu kompensāciju.

2. situācija

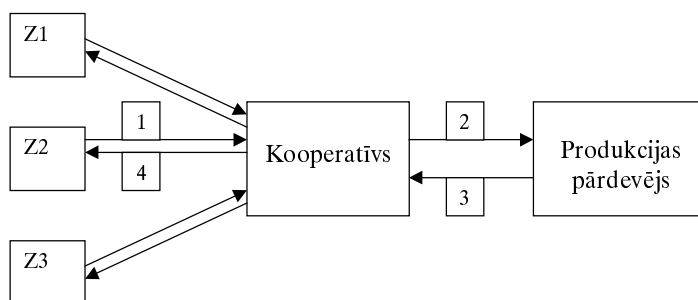
Kooperatīva biedriem izejvielas ražošanas vajadzībām ir izdevīgāk pirkt lielākos apjomos, jo tad to cena ir zemāka. Atsevišķu kooperatīva biedru pirktu preču apjomi nav lieli; kooperatīva biedru pasūtījumus apvienojot, cena būtu zemāka. Ja kooperatīvs ir iegādājies preces saviem biedriem, kā jānoformē šo iegādāto preču izsniegšana?

Likumdošanas bāze

Visiem uzņēmumiem, veicot preču izsniegšanas - saņemšanas, realizācijas un pārvietošanas operācijas, jānoformē pavadzīme - rēķins.

Risinājums

Kooperatīvam nododot biedriem iepirkto preci, katram biedram ir jāizraksta stingrās uzskaites pavadzīme - rēķins. Kooperatīvs var noteikt uzcenojumu, kas saistīts ar papildu izmaksām šīs preces iegādei.

1. Kooperatīva biedri iemaksā naudu kooperatīvam.
2. Kooperatīvs pārskaita naudu produkcijas pārdevējam.
3. Produkcijas pārdevējs piegādā produkciju.
4. Kooperatīvs piegādā produkciju kooperatīva biedriem, kā arī veic galīgo norēķinu.

3. situācija

Kooperatīvam pārdodot preces tirgū vai savā veikalā, rodas skaidras naudas ieņēmumi. Kooperatīvs nevēlas uzglabāt naudu kasē, jo tad ir jāveic drošības pasākumi.

Likumdošanas bāze

Likumdošana neierobežo skaidras naudas uzglabāšanas apjomus kasē. Ir tikai noteikts, ka nedrīkst uzglabāt skaidru naudu kases aparātā pēc darbadienas beigām.

Risinājums

Katras dienas beigās persona, kas nodarbojas ar produkcijas realizāciju vai atbild par to, iemaksā sava uzņēmuma bankas kontā naudas līdzekļus kas iegūti dienas laikā. Aptaujājot bankas par šī pakalpojuma iespējamību, rezultāti bija sekojoši: dažas bankas pieļauj iespēju, ka bez papildus komisijas maksas ieturēšanas, naudu iemaksāt kontā var uzņēmuma darbinieks, kuram nav paraksta tiesības bankā; citas bankas par šādu iemaksu ietur papildu komisijas maksu. Visos gadījumos tiek noformēts atbilstošs attaisnojuma dokuments - naudas iemaksas orderis vai pieteikums naudas iemaksai.

4. situācija

Kooperatīvs slēdz līgumu ar uzcērēju par produkcijas realizāciju. Līgumā ir noteikta summa bez pievienotās vērtības nodokļa. Kā pareizi veikt attaisnojuma dokumentu noformēšanu? Vai dokumentus par realizēto produkciju noformēt uz kooperatīva vai uz kooperatīva biedru vārda? Kā nodrošināt pareizu samaksu par realizēto produkciju kooperatīva biedriem?

Risinājums

Šo jautājumu risinājums ir atkarīgs no noslēgtā līguma. Ja līgumā nav noteikts, ka audzētāji paši realizē produkciju uz savām pavadzīmēm, tad tas būtu jādara uz kooperatīva vārda. Arī ja līgumā nav atrunāta samaksa tieši audzētājiem, tad ir jānorēķinās ar kooperatīvu, kas tālāk norēķinās ar

saviem biedriem. Vispirms audzētājiem ir jāpiegādā produkcija kooperatīvam par iepriekš noteiktu cenu. Piegādājot produkciju kooperatīvam, audzētājam ir jāizraksta stingrās uzskaites pavadzīme - rēķins.

Pēc tam kad kooperatīvs ar savu pavadzīmi ir noformējis produkcijas piegādi uzpircējam un saņēmis samaksu, ir jāveic kooperatīva biedru piegādātās produkcijas apmaksa.

Ja samaksa no uzpircēja aizkavējas, tad kooperatīvam ir izdevīgāk produkciju iepirkt no ražotājiem, kuri ir PVN maksātāji. Tas ir tāpēc, ka viņu pavadzīmēs būs uzrādīts PVN, ko kooperatīvs var atskaitīt kā priekšnodokli.

Savukārt par to produkciju, kuru būs piegādājuši PVN nemaksātāji, priekšnodokli nevarēs atskaitīt un kooperatīvam būs jāmaksā PVN budžetā.

Šādā situācijā vēl gan ir iespējams griezties VID ar iesniegumu uz 3 mēnešiem pārcelt PVN samaksa termiņu. Tas gan negarantē, ka šāda atļauja tiks saņemta. Ja arī atļauja tiks piešķirta, par nokavēto periodu būs jāmaksā procenti budžetam refinansēšanās likmes apmērā (pašlaik 3,5% gadā).

Lai īstenotu pareizu samaksa politiku, PVN maksātājiem par realizēto produkciju būtu jāveic par 18% lielāka samaksa nekā PVN nemaksātājiem. Pieņemot, ka kooperatīva valdes noteiktais ieturējums no biedriem par sniegtajiem pakalpojumiem sastāda 10 % no iepirkuma cenas, tad galīgā summa, ko maksātu PVN maksātājiem un nemaksātājiem būtu aprēķināma sekojošā veidā:

Realizācijas cena: Ls 60,00 + 18% PVN Ls 10,80 = Ls 70,80.

Piegādes norēķinu kalkulācija PVN maksātājam: Ls 60,00 - 10% = Ls 54,00, PVN 18% Ls 9,72 = Ls 63,72.

Piegādes norēķinu kalkulācija PVN nemaksātājiem: Ls 60 - 10% = Ls 54, PVN neaprēķina.

Ja samaksa kooperatīva biedriem tiek veikta caur banku, tad nekādi papildu dokumenti nav vajadzīgi, jo bankas izraksts ir pilnvērtīgs dokuments samaksa apliecināšanai. Ja norēķini notiek caur kasi, tad audzētājam PVN maksātājam ir jāizraksta kases ieņēmumu orderis, kura pasaknis jāizsniedz kooperatīvam, bet PVN nemaksātājam jāizraksta *stingrās uzskaites kvīts* vai arī kases ieņēmumu orderis.

5. situācija

Kooperatīva biedri vēlas apmaksāt izpilddirektoram kompensāciju par transporta līdzekļa izmantošanu, pie tam samaksa būtu fiksēta - katru mēnesi vienāda summa. Kā pareizi norakstīt kooperatīva izdevumos šo kompensācijas summu? Vai transporta līdzekļa vadītājam ir jāraksta ceļazīmes?

Likumdošanas bāze

Par izdevumu kompensāciju, ko darba devējs samaksājis darbiniekam par personīgā transporta līdzekļa izmantošanu darba vajadzībām nav jāmaksā algas nodoklis. Kompensācija ietver atlīdzību par transporta līdzekļa nolietojumu, profilaktisko apkopi un remontu, izdevumus par iegādāto degvielu. Starp darbinieku un darba devēju ir jābūt noslēgtam nomas līgumam par personīgā transporta līdzekļa izmantošanu darba vajadzībām. Lai varētu apmaksāt šos izdevumus, darbiniekam ir jāuzrāda attaisnojuma dokumenti, kuros norādīta automašīnas izmantošana darba vajadzībām.

Tātad darbiniekam ir jāraksta ceļazīme, uzrādot darba vajadzībām nobrauktos kilometrus. Ja darbinieks ceļazīmi neraksta, tad kompensācija uzskatāma par ar algas nodokli apliekamu ienākumu, par kuru jāmaksā arī sociālās apdrošināšanas iemaksas. Principā šī kompensācija ir kā piemaksa pie algas.

Ir iespējami vairāki varianti.

1. Darbinieks savāc attaisnojuma dokumentus uz uzņēmuma vārda, un uzņēmums tos kompensē pilnā apjomā, iegūstot tiesības arī uz priekšnodokļa atskaitījumiem. Darbiniekam ir jāraksta arī ceļazīmes, lai pierādītu atbilstošo izlietojumu. Uzņēmums nekompensē aprēķināto automašīnas nolietojumu.

2. Darbinieks reģistrējas VID kā nodokļu maksātājs, savāc attaisnojuma dokumentus uz sava vārda un par autotransporta izmantošanu izraksta stingrās uzskaites darījumu apliecināšanu kvīti. Uzņēmums kompensē visas izmaksas, arī aprēķināto nolietojumu. Darbiniekam jāveic nobraukto kilometru uzskaiti savā labā.

3. Darbinieks neregistrējas VID kā nodokļu maksātājs un attaisnojuma dokumentus neizraksta uz uzņēmuma vārda. Uzņēmums, kompensējot izdevumus, ietur 25% no kompensācijas summas un pārskaita budžetā. Darbinieks var neveikt nobraukto kilometru uzskaiti.

4. Darbinieks neregistrējas VID, attaisnojuma dokumentus neiesniedz, kā arī neizraksta rēķinu. Uzņēmums kompensāciju uzskata par ar algas nodokli un sociālās apdrošināšanas iemaksām apliekamu objektu.

6. situācija

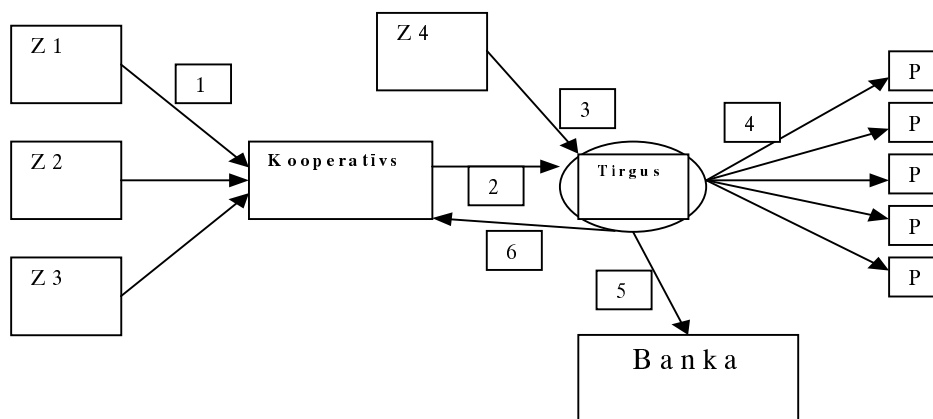
Kooperatīvs algo pārdevēju, kurš pārdod kooperatīva biedru produkciju tirgū. Kādi attaisnojuma dokumenti jānoformē, piegādājot produkciju? Kas jāievēro, kooperatīvam realizējot produkciju tirgū?

Risinājums

Kooperatīva biedri savu produkciju piegādā kooperatīva telpās, un kooperatīvs to tālāk nogādā līdz tirgum. Gan kooperatīva biedri, gan kooperatīvs produkcijas pārvadāšanai var izrakstīt vietējas nozīmes preču pavadzīmi, jo produkcijas pārvadāšana šajā gadījumā negarantē, ka tā tiks realizēta.

Strādājot tirgū, kooperatīvam ir nepieciešams kases aparāts un kases aparāta žurnāls, kurā katras dienas beigās ielīmē Z atskaiti.

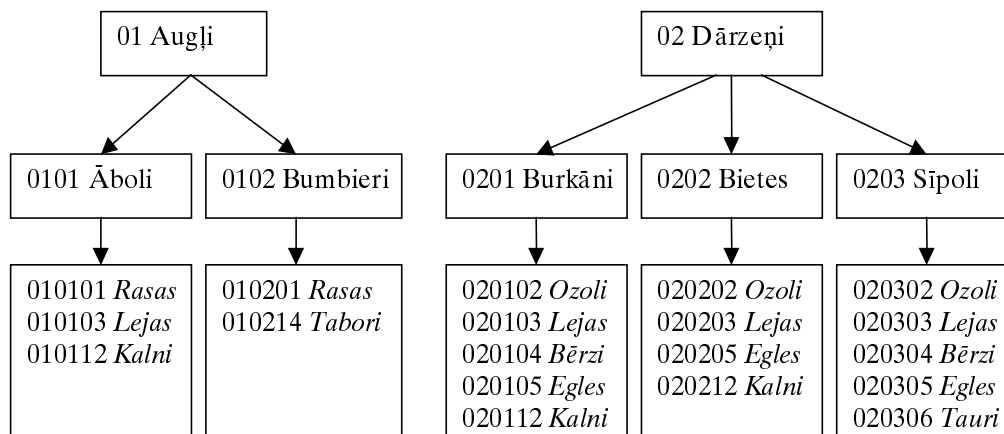
Arī strādājot tirgū, kooperatīvam jānodrošina saņemto preču uzskaitē, kā arī būtu vēlama uzskaitē par to, kāda biedru produkcija tiek pārdota. To ir iespējams ieprogrammēt kases aparātā. Dienas beigās tiek apkopota informācija Z vai X atskaitē. Praksē tomēr varētu būt sarežģīti nodrošināt uzskaiti par kooperatīva biedru pārdoto produkciju, sevišķi tad, ja jāapkalpo daudz pircēju.

1. Zemnieki piegādā produkciju līdz kooperatīvam, iesniedzot iekšējo pavadzīmi.
2. Kooperatīvs nogādā zemnieku produkciju līdz tirgum. Vedot produkciju, tiek uzrakstīta iekšējā pavadzīme.
3. Atsevišķi zemnieki paši nogādā produkciju līdz tirgum kooperatīva tirdzniecības vietā, iesniedzot iekšējo pavadzīmi.
4. Kooperatīva pārstāvis pārdod produkciju, pircējiem izsniedzot kases aparāta čekus un saņemot pretī skaidru naudu.
5. Kooperatīva pārstāvis katru dienu, tirdzniecību beidzot, iemaksā bankā naudu, kas iekasēta attiecīgajā dienā.
6. Kooperatīva pārstāvis katru dienu iesniedz informāciju kooperatīvam, piemēram X atskaiti par to, cik daudz un kuru biedru produkcija ir pārdota, kādi ir produkcijas atlikumi, kādas ir pieprasījuma tendences. Pēc tā kooperatīvs var informēt zemniekus par stingrās uzskaites pavadzīmju izrakstīšanas nepieciešamību un veikt samaksu par piegādāto produkciju, ieturot tirdzniecības un citus ieturējumus.

Ja kooperatīva biedru produkcija realizācijas procesā ir sabojājusies, tā tiek norakstīta uz kooperatīva biedru rēķina.

Noliktavas uzskaitē

Noliktavas uzskaites reģistra paraugs

Produkcijas veids _____

Kooperatīva biedrs _____

Datums	Dokuments	Produkcijas kustība						
		atlikums	saņemts	nodots atpakaļ	izsniegts pārdošanai	izsniegts pārstrādei	zudumi	atlikums
01.01.		200						200
05.01.						200		0
08.01.			300	50	150			100
09.01.					80		20	0

Norēķinu ar biedra naudu uzskaites reģistrs

Nr. p. k.	Koope- ratīva biedrs	Parāds uz 01.01. 2001.	Aprēķ. par 2001. g.	Samaks. uz 01.04. 2001.		Samaks. uz 01.07. 2001.		Samaks. uz 01.09. 2001.		Samaks. uz 01.01. 2002.		Parāds uz 01.01. 2002.
				S	D	S	D	S	D	S	D	
1.	<i>z/s Ozoli</i>	50	40	60	-	-	-	30			0	
2.	<i>z/s Lejas</i>	-	40	20	-	20	-	-			0	
3.	<i>z/s Bērzi</i>	-	40	10	10	15	-	-			5	
4.	<i>z/s Egles</i>	20	40	40	0	-	20	20			0	
5.	<i>z/s Kalni</i>	-	40	-	-	-	20	20			20	
6.	<i>z/s Tabori</i>	100	40	30	-	-	30	30			80	
7.	<i>z/s Rasas</i>	-	40	20	0	20	20	20			0	
8.	<i>z/s Tauri</i>	-	40	40	-	-	-	-			0	

Kooperatīvās sabiedrības biedru reģistrs

Nr. p.k.	Koope- ratīva biedrs	Reģistrācijas numurs	Adrese	Datums, kad uzņemts K/S	Pamatpaju skaits	Pamat- paju kopējā vērtība	Pa- pild- paju skaits	Papild- paju kopējā vērtība	Izstā- šanās datums	Izmaiņas ar pamatpajām		Izmaiņas ar papildpajām	
										skaitis	datums	skaitis	datums
1	<i>z/s Ozoli</i>	40001156439		01.02.01	2	200	3	300					
2	<i>z/s Lejas</i>	40002258774		01.02.01	2	200	3	300	05.10.01	-2	05.10.01	-3	05.10.01
3	<i>z/s Bērzi</i>	40002906464		01.02.01	2	200	3	300					
4	<i>z/s Egles</i>	40002636469		01.02.01	2	200	3	300					
5	<i>z/s Kalni</i>	40003216545		25.03.01	1	100	2	200					
6	<i>z/s Tabori</i>	40001547798		16.07.01	3	300	4	400					
7	<i>z/s Rasas</i>	40000321546		16.07.01	1	100	2	200					
8	<i>z/s Tauri</i>	40001594764		16.07.01	2	200	3	300					

IZMANTOTĀ LITERATŪRA

- Basic aspects of co-operative organizations and co-operative self help promotion in developing countries.- Marburg, 1992
- Co-operative Entrepreneurship: Entrepreneurial Dynamics and their Promotion in Self-help Organizations.- Marburg, 1992
- Cooperative Organizations for Rural Development.- Marburg, 1995
- Chances of Co-operatives in the Future. Marburg, 1990
- Co-operative Values in a Changing World: Report of the ICA congress.- Tokyo, 1992
- Francijas Zemkopības un Zvejniecības ministrijas semināra "Lauksaimniecības kooperatīvi" tematu tēzes.- Rīga, 14.,15.februāris, 1995
- Grassroots co-operative action, a guide for training of co-operative field workers.- Geneva (MATCOM), 1993
- Guide to evaluation of cooperative organizations in developing countries.- FAO, 1981
- International handbook of co-operative organizations: headword articles on Central co-operative institutions and cooperative federations.- Gottingen, 1994
- Kooperācijas iespējas un to ekonomiskais pamatojums.- Rīga: LVAEI, 1999
- Kooperatīvo sabiedrību likums.- LR Saeimas un MK ziņotājs, 1998
- Kooperatīvs - zemnieku sadarbības forma.- Stokholma: LRF/LZF, Baltic Media, oktobris, 1996
- Noteikumi par uzņēmējdarbības reģistrēšanas valsts nodevu: LRMK noteikumi Nr.247. - Rīga, 1999.g. 6.jūlijs
- Management in co-operative societies.- Surrey: Kingswood, 1993
- Marketing for co-ops: a practical guide.- London, October 1985
- Participative Teaching methods: A Guide with Specimen Exercises for Co-operative teachers.- Geneva: CEMAS, International Co-operative Alliance, 1983
- Participatory training: using critical reflection on experience in agricultural extension. In FAO (ed), Training for Agriculture and Rural Development 1995-96, Rome, 1996.- p 86-103
- Munker H.H. Planning of program's and projects for promotion of cooperatives and rural groups based on the AMSAC concept.- Rome, 1991
- Program for training of trainers in cooperative (membership) development.- Rome: Mimeo, 1994
- Reinventing the Co-operative Enterprise for the 21 st Century.- Oxford: Plunkett Foundation, 1995
- Reorienting the Co-operative Structure in Selected Eastern European Countries: Summary of Case Studies.- Rome, 1994
- Sars M.A. Kooperatīvi, to principi un darbība.- Rīga, 1963
- Status and role of Co-operatives in light of New economic and Social Trends.- Rome, 1992
- Treisījs M. Lauksaimniecība un pārtika tirgus ekonomikā.- Rīga: LVAEI, 1996